

MED ANDRE ORD —

FOKUS:
**OFFENTLIG
DEBAT TIL DEBAT**

SVAR PÅ TILTALE:
**ØKONOMI PÅ
STATSKUNDSKAB**

PENSUM SAT OP:
**HVORFOR SKAL VI
LÆSE SÅ MEGET?**

**DE SMED HAM
I ABU GHRAIB
INTERVIEW MED
STUD.SCIENT.POL
JOHAN SPANNER**

LARS BO KASPERSEN:
**HVAD VIL STATS-
KUNDSKAB MED
SINE KANDIDATER?**

**HVEM HAR
MAGTEN PÅ IFS?**

MED ANDRE ORD—

MED ANDRE ORD #4 – OKTOBER 2014

MED ANDRE ORD
www.polsci.ku.dk/mao
mao@ifs.ku.dk

Postadresse
Foreningen MED ANDRE ORD,
Institut for Statskundskab, Københavns Universitet,
Øster Farimagsgade 5,
1353 København K

Redaktør
Philip Larsen

Redaktion
Anders Bencke Nielsen, Sophie Amalie Weirsøe Fallesen,
Sara Eichel-Illum, Søren Damsbo-Svendsen, Thor Bjørn Andersen,
Lasse Raagaard Jønsson

Bidragydere
Lars Bo Kaspersen, Torben Beck Jørgensen, Jens Lehrmann
Rasmussen, Ditte Maria Brasso Sørensen, Nanna Honoré,
Christoffer Augustinus Vedsted, Sari Saadi

Grafik & Layout
Johan Rung (rungcreative.dk)

Kontakt
mao@ifs.ku.dk
Facebook – MED ANDRE ORD

Forsidefoto
Thor Bjørn Andersen

Bagsideillustration
Nanna Honoré

Om
MED ANDRE ORD er studieblad for studerende og ansatte
ved Institut for Statskundskab, Københavns Universitet.
MED ANDRE ORD drives som en selvstændig forening
og er støttet af Institut for Statskundskab.

Indsend materiale
Enhver er velkommen til at indsende materiale til redaktionen.
Redaktionen forbeholder sig retten til at redigere, forkorte og
udelade indsendt materiale. Redaktionen påtager sig intet
ansvar for materiale, der indsendes uopfordret.

Annoncering
Direkte forespørgsel på mail mao@ifs.ku.dk
Helsides (sort/hvid): 1500,- kr.

Tryk
Frederiksberg Bogtrykkeri A/S
Oplag 600
ISSN 2246-0926

Deadline for denne udgivelse var 1. september 2014.

OFFENTLIG DEBAT TIL DEBAT

Studiestart. Vi er på den igen. Det er næsten som at være hos tandlægen. Op med tegnedrengen, for fanden, det kommer til at gøre ondt i mere end en forstand – og sågar for ens eget bedste.

Med semesterstart er det ligeledes blevet tid at lancere studieårets første udgave af MED ANDRE ORD. Vi er glade for at kunne præsentere en bred vifte af interview- og portrætartikler, reportager og replikker, opfordringer, indkaldelser og undersøgelser. Vi har desuden forsøgt os med en opprioritering på fotofronten og håber, at I også denne gang vil tage pænt imod tiltaget.

I nærværende udgivelse sætter vi fokus på offentlig debat. Der spørges, om den offentlige debat er blevet professionaliseret, og om eksperterne har overtaget medierne. Og vi var med på en lytter, da Yale-professoren Bryan Garsten gæstede KUA og fortalte om *The Lost Art of Public Listening*.

Vi har også mødt fotografen Johan Spanner, der har oplevet mere krig og konflikt end de fleste. I dag studerer han statskundskab, og vi talte med ham om livet før studierne.

Statskundskabere siges at have en mening om alt. Men mange har også en mening om Statskundskab. Det blev der sat tyk streg under i foråret, hvor studiets introforløb trak overskrifter i store dele af det danske medielandskab. Her skortede det ikke på de store armbevægelser: Druk, sexisme og hemmelighedskræmmeri gennemsyrrer Statskundskab. Bum. Den kulørte palet af historier om *Nutellagate*, som nogle senere har døbt affæren, sendte tutorgruppens Kontaktudvalg på overarbejde i eksamensperioden. Vi har taget en snak med Peter Nykjær fra udvalget om det at være en tur i den offentlige gabestok.

Forårets røster er imidlertid ikke de eneste, der i den senere tid har luftet utilfredshed med vort studium. På Kulturnatten i efteråret 2013 var det Claus Carstensen og Alfred Friis' meterlange kunstværk foran Instituttets reception, som ukendte personer valgte at gå løs på. Formodentligt med et koben. Kunstværket er nu blevet restaureret, og hærværket er blevet inkorporeret som en del af det genetablerede værk. I den anledning har MED ANDRE ORD mødt kunstnerne til en samtale om billedstorm og tankerne bag deres penselstrøg.

Som sædvanligt sætter vi fokus på studiets foreningsliv. Vi var med, da klimakommissær Connie Hedegaard gæstede Stats-lit og CSS for at tale om litteratur, og vi har haft en anmelder i felten for at tage temperaturen på de velbesøgte KØS-caféer.

Til de undrende sjæle er der også hjælp at hente. Hvis du har gået og grublet over, hvem der egentlig har magten på Institut og omegn, kan du finde svaret i denne udgivelse, hvor vi kortlægger magtens centre næsten videnskabeligt nøje.

Her på faldrebet ønsker vi på redaktionen at takke de eksterne bidragydere for en række tankevækkende artikler og debatindlæg. En særlig tak skal også lyde til Institut for vedholdende støtte til bladet. Slutteligt sender vi en høj femmer mod vor grafiker, Johan Rung, for upåklagelig gejst og tålmodighed i arbejdet med at få udgivelsen klar.

Med det in mente trasker MED ANDRE ORD #4 ind over trinnet til endnu et studieår og slår sine redaktionelle folder med armene åbne som altid og et *velkommen indenfor*, kære læser!

– Philip Larsen,
på vegne af redaktionen

5

UDFYLDER VI VORES
POTENTIALE?

8

DE SMED HAM
I ABU GHRAIB

14

HVAD ER DEN
EUROPÆISKE
FORTÆLLING?

16

HAR DU TÆNKT
PÅ DIN SKRIFT?

18

STEDER PÅ OG VED CSS
– HVOR GÅR DU HEN?

22

TID TIL FORANDRING
ELLER FORUNDRING?

24

UDVEKSLINGSSTUDE-
RENDE ER DET NYE
SORT!

26

GOD WEEKEND
– OG KØS GODT

28

DA KLIMAKOMMIS-
SÆREN TALTE OM
SKØNLITTERATUR

30

HAR EKSPERTER
OVERTAGET
MEDIERNE?

32

DET OFFENTLIGE HUS
OG DEN SKOTSKE
(U)AFHÆNGIGHED

33

'CONTESTING IDEOLO-
GIES OF THE EUROPEAN
PUBLIC SPHERE'

35

STATSKUNDSKAB
I MEDIEMØLLEN

36

POLITIKENS
DEBATTØR- OG
KRITIKERSKOLE

38

SLÅ ØRERNE UD

39

DERFOR SKAL DU
LÆSE SÅ MEGET

40

FORVALTNINGENS
NORMALITET
– ELLER HVORDAN SKAL
DYRENE SLAGTES?

42

BILLEDET SOM
SIKKERHEDSPOLITISK
UDFORDRING

44

DEN STORE
BILLEDSTORM PÅ
STATSKUNDSKAB

49

EFTER
REVOLUTIONEN

UDFYLDER VI VORES POTENTIALE?

Hvad vil Institut for Statskundskab med sine kandidater? Hvad vil en cand. scient.pol. med sin kandidateksamen?

Af Lars Bo Kaspersen, professor, institutleder – Institut for Statskundskab

I sidste udgave af MED ANDRE ORD drøftede jeg kvaliteten af vores kandidater, og jeg påpegede et stort uudnyttet potentiale. Der er plads til et yderligere kvalitetsløft af vores kandidater, især hvis der arbejdes hårdere på kandidatdelen. Det næste spørgsmål, der melder sig, er selvfølgelig, hvad er en god kandidat? Hvad er en attraktiv kandidat af høj kvalitet? Svaret på dette spørgsmål er jo ikke entydigt, og det er helt afhængig af, hvem der spørger. I øjeblikket findes en kraftig tendens til at betegne en god kandidat som én, der kan afsættes på arbejdsmarkedet, og som har en høj livsindkomst. Denne tendens vil utvivlsomt fortsætte som følge af Kvalitetsudvalget og Produktivitetskommissionens arbejde med den såkaldte 'dimensionering' af uddannelserne. Det helt centrale mål for uddannelse på universitetsniveau bliver derfor beskæftigelse. Beskæftigelse kræver en række kompetencer, og hvis disse kompetencer udvikles hos kandidaterne, så er alle glade. Det klassiske problem er selvfølgelig, hvordan vi som universitet dels sikrer, at kandidaterne uddannes med kompetencer, der efterspørges på det nuværende arbejdsmarked, og dels sikrer, at de har de kompetencer, som vil blive efterspurgt om ti år.

KVALITET PÅ EN ANDEN MÅDE...

Beskæftigelse er vigtigt, og alle vores kandidater skal helst have job, men kandidaterne skal også gøre en

markant forskel. De skal helst kunne se problemer på nye måder, tænke nye og anderledes løsninger, hvilket selvfølgelig kræver viden og metode (i meget bred forstand). Samtidig skal kritik og nye løsningsmåder være forankret i en demokratisk etik – kandidaterne bør bidrage til udviklingen af et pluralistisk demokratisk samfund!

”På et masseuniversitet kan alle ikke være lige dygtige og lige kreative, men er vi i stand til at motivere og udfordre vores studerende tilstrækkeligt til, at en større andel bliver endnu dygtigere og frem for alt mere selvstændigt tænkende? Det er vi næppe.” – Lars Bo Kaspersen

Fortsættes på side 6

Gør vi det i dag? Er vi gode til at tænke ud af boksen? Tænker vi på demokratiets udvikling? Ikke nødvendigvis. Uddanner vi jer til at angribe problemerne? Nogle studerende mener ikke, det er tilfældet. Jeg citerer en stud.scient.pol.:

”Sagen er den, at der på universitetsgangene åbenbarer sig en knivskarp og struktureret forventning til de studerendes slutmål og konklusioner – allerede før vi har formuleret en tanke. I bedste fald oplever jeg det som konservativt, i værste fald snæversynet og ukreativt (...) Knap er semestret begyndt, før undervisere (og sågar os selv) italesætter målet mere end processen. Fokus er i høj grad på eksamen, og vi lurker trick af fra gangen over os til at besvare opgaverne, så de rammer vores undervisere og retteres ’stil’, og vi blotlægger (egne) refleksioner, som frygtes uegnede, hvis vores undervisere ikke er tilstrækkelig enige deri (...) Mit hold bliver strømlignet og ensliggørelsen af os er udmattende at se på (...) vingerne stækkes, og min frygt er, at alle de anderledes-tænkende hjerner forsvinder for tidligt i den udskillesproces, som begynder ved indmeldelsesblanketten og eksekveres ved undervisernes karakteruddeling ved semestret.” (Læserbrev i Weekendavisen d. 29/8-2014).

”Vores kandidater skal vi helst være stolte af, og det er vi som regel, men man løber oftere og oftere ind i eksempler, hvor man tænker: Det burde en cand.scient.pol. kunne gøre bedre...” – Lars Bo Kaspersen

Nogle borgere er af samme opfattelse. Vi uddanner mange dygtige kandidater, som er arbejdsomme og samvittighedsfulde, men er de kritiske, innovative og forandringsagenter? På et masseuniversitet kan alle ikke være lige dygtige og lige kreative, men er vi i stand til at motivere og udfordre vores studerende tilstrække-

ligt til, at en større andel bliver endnu dygtigere og frem for alt mere selvstændigt tænkende? Det er vi næppe.

Vores studerende har et langt større potentiale, og ligeledes har vores forskere og undervisere et uudnyttet potentiale, som bør aktiveres. Vores fornemmeste opgave er at producere idéer, og vi er forpligtede på at udvikle nye idéer, hvor nogle kan sætte sine spor i den virkelige verden. Ligeledes er vi forpligtede på at opøve den samme færdighed hos de studerende. Samtidig må vi huske på, at de studerende er flere, yngre og måske med en relativ ens baggrund. Der skal tænkes, arbejdes og eksperimenteres for at udvikle undervisningsudbud og undervisningsmetoder, der kan bidrage til udviklingen af de studerende endnu mere.

”Lad os starte en diskussion om kvalitet i vores uddannelse og hos vores kandidater. Jeg har givet bolden op, så nu må I – kære læsere – på banen.” – Lars Bo Kaspersen

Studerende, undervisere og ledelse har et fælles ansvar for, at de studerende bliver dygtigere, og frem for alt må vi undgå for meget ensliggørelse og konformitet. Jeg tror, det vil skabe højere kvalitet. Midlerne hertil er større diversitet blandt studerende og lærere (herunder national, religiøs, etnisk og uddannelsesmæssig baggrund), nye læringsformer, skarpere udvælgelse af undervisere til bestemte typer af undervisning, bedre evalueringsformer (traditionelle studentervejledninger er ikke fremadrettede nok) med videre. Vores kandidater skal vi helst være stolte af, og det er vi som regel, men man løber oftere og oftere ind i eksempler, hvor man tænker: Det burde en cand.scient.pol. kunne gøre bedre...

Lad os starte en diskussion om kvalitet i vores uddannelse og hos vores kandidater. Jeg har givet bolden op, så nu må I – kære læsere – på banen. ♦

STUDENTERABONNEMENT: 200 KR

NORMALPRIS: 250 KR. BESTIL PÅ: WWW.RAESON.DK

RÆSON er Danmarks uafhængige magasin om dansk og international politik, skrevet af journalister og eksperter. Den trykte udgave udkommer fire gange om året og suppleres af hundredevis af nye artikler online. RÆSON udgiver også bøger og afholder konferencer.

KØB BØGER OG BLADE PÅ RAESON.DK HVOR PORTO OG EKSPEDITION ER GRATIS

DE SMED HAM I ABU GHRAIB

Krig. Død. Tab. Fotografen Johan Spanner har oplevet det hele på første hånd. Selv nåede han at blive erklæret død af den danske presse, da han sad i fængsel i Irak. I dag studerer han statskundskab på Københavns Universitet. MED ANDRE ORD har mødt ham til en samtale om livet før studierne.

Af Philip Larsen

Det må starte med en tilståelse fra min side. Jeg er vokset op i forstædernes milde ligustersvøbe. I langt størstedelen af mit liv har jeg boltret mig inden for institution-Danmarks fløjlsbløde rammer. Og med på farten har jeg haft Deadlines aftensene alvor som sikkert filter mellem mig og verden derude. Mellem mig og dens krig og konflikt. Det er nok derfor, at jeg næsten automatisk griber ud efter sikkerhedsselen, da jeg erfarer, at Johan er på vej til Irak.

”Men hvad siger Udenrigsministeriet?” er mit første spørgsmål, da han fortæller, at han skal til irakisk Kurdistan sammen med en større portion nordsjællandske højskoleelever.

”En nat bankede det på min hoteldør, og da der så stod ni mænd i forskellige kamuflageuniformer ude foran, var jeg ikke i tvivl om, at noget var grueligt galt” – Johan Spanner

”Det ved jeg faktisk ikke,” svarer han. ”Jeg har jo oftest været vant til at rejse i den stik modsatte retning af deres anbefalinger.”

Vi sidder og sludrer kort over en kop kaffe på kontoret denne fredag eftermiddag i det tidlige forår.

Selvom Johan flere gange tidligere har nævnt, at han har boet og rejst som fotograf i Mellemøsten i over 10 år, er det på en eller anden måde først nu, at det synes at gå op for mig, hvad den tjans må have indebåret. Krig. Død. Tab. Alle de punktummer, som så mange af os ikke kan acceptere at stå ansigt til ansigt med.

”Jeg har dog tjekket med mine kontakter dernede, og de siger, at der skulle være roligt nok til at kunne tage af sted,” følger Johan op. Allerede dagen efter skal han og højskoleeleverne stige på flyveren og sætte kursen mod sydligere breddegrader. Det var før IS’ uhyre fremmarch.

ET MØDE

Johan og jeg studerer begge statskundskab. Vi startede på samme årgang og er nu endt på samme kontor på Kommunehospitalet. Der er bare det, at Johan snart bliver 40, mens jeg dryssede ind på CSS efter det obligatoriske sabbatår. Gymnasiet færdiggjorde han i 1994, og tiden efter har budt på mere krig og konflikt, end de fleste statskundskabere nogensinde vil komme til at opleve. Først som ung idealistisk FN-soldat i et sønderrevet Eksjugoslavien. Så på tur gennem Afrika i en firhjulstrækker med sin bror. Og siden som fotograf i Irak før og under krigen.

Nu er det efterhånden nogle måneder siden, at Johan tog til Irak med højskolekullet. Alle kom hjem i god behold. Sommerferien er passé, og vi sidder sammen på en bænk ude foran Bygning 35, hvor jeg har sat ham i stævne.

Foto: Johan Spanner

Vi skal tale om soldatertiden. Om oplevelserne, indtrykkene og erfaringerne fra Irak. Og om det at begynde på Statskundskab efter så mange år i den fjerne felt.

KRIGENS SPOR

En pakke løs Manitou-tobak ligger på bordet. Johan sidder og fifler med cigaretpapiret til den første hjemmekrøl, mens han fortæller om dengang, han var udstationeret på Balkan:

”Noget af det første, der gjorde stærkt indtryk på mig, var, da vi kørte igennem byerne med nedbrændte huse. I dagene efter lå folks bylter langs vejene. Alt det, de havde taget med, når de ville flygte, og siden smidt for at lette sig. Vi så ikke nogen lig dér, men bare det at se deres ting og husdyr var meget voldsomt,” lægger han ud. Han fortæller videre, hvordan døden kom helt tæt på nogle uger senere, da hans kompagni bliver fanget i krydsilden mellem de stridende parter og rammes af skud fra en kampvogn:

”Der var mange sårede. Det er meget svært at vurdere, hvordan folk vil reagere i de situationer. Nogle af dem, jeg havde tænkt, var nogle helvedes karle, var også dem, der fik granatchok, mens nogle af dem, jeg aldrig troede, ville holde til det, var dem, der handlede mest fattet og rationelt.”

”Det var også der, at jeg opdagede, at jeg selv er i stand til at bevare overblikket i sådanne situationer. Jeg er på

en måde i stand til at træde et skridt tilbage og være mindre følelsesmæssigt berørt af det, der sker.”

Men ét er de timer eller minutter, hvor skuddene falder og granaterne regner, tænker jeg. Noget andet må være, når man senere under mere rolige omstændigheder ligger ved aftenstide og prøver at falde i søvn. Jeg spørger derfor min kontorfælle om, hvordan han siden hen har haft det med sådanne oplevelser.

”Der er en utrolig stædighed i mennesket. En ukuelighed og et overskud, som viser sig i selv de mest umulige situationer” – Johan Spanner

”Nu har jeg været meget i krig efterfølgende. Jeg plejer at sige, at jeg ikke tror, at der er nogen, der kan påstå, at de går upåvirkede ud af krig. Jeg er ikke selv typen, der har flashbacks og mareridt. Men altså, jeg tror, at alle, der lever med krigen som arbejdsplads, lever med en eller anden grad af posttraumatisk stresssyndrom. Det er bare forskelligt, hvordan den manifesterer sig,” lyder svaret kontant.

EN FOTOGRAF FOSTRES

Efter otte måneder i tjeneste vender Johan tilbage til Danmark. Han har svært ved bare at gå i byen med sine gymnasiekammerater,

Fortsættes på side 10

og idealisten i ham har det vanskeligt. Han var taget til Balkan for at gøre noget for civilbefolkningen, men føler ikke, at FN-missionen havde kunnet beskytte den ordentligt.

Hjemme igen er mange af vennerne startet på studiet. Johan søger ind på Arkitektskolen. Han kommer ind og går der i tre måneder, indtil han rydder skrivebordet og tommer sydpå. Til Madrid.

”Du kan ikke forvente af dine omgivelser i Danmark, at du kan tale tingene ud med dem. Det er du nødt til at gøre med folk, der har de samme forudsætninger som dig” – Johan Spanner

”Jeg trængte til at komme væk fra Danmark. Jeg blev syv måneder i Madrid, hvor jeg gik på sprogskole, og tog så tilbage til Danmark igen, hvor jeg begyndte at planlægge og spare op til en rejse til Afrika med min bror,” fortæller han.

Johan og broren splejser til en gammel Landrover, og efter at have gjort den klar, sætter de kursen mod Gibraltar, hvorfra de sejler til Marokko. De kører ned langs vestkysten, til de når Cameroun. Fra Cameroun sejler de til Sydafrika, og lidt efter går turen hjemad langs østkysten, til de ender i Djibouti, nord for Somalia. Godt nok havde interessen for fotografi været til stede allerede før Afrika-turen, men det er på denne, at den for alvor bider sig fast.

”På den tur begyndte jeg at fotografere rigtigt meget og så småt fostre idéen om, at det var den vej, jeg skulle. Da jeg kom hjem, begyndte jeg på daghøjskole med fotografi. Her fik jeg lov til at fremkalde en masse magi i mørkerummet,” siger Johan og smiler.

Derfra tager det fart med freelanceopgaver og portfolio-opbygning. Det er udenrigsjournalistikken, der trækker. To år senere er han kommet ind på International Center of Photography i New York. Efter et års intensiv uddannelse med fotografier døgnet rundt får han arbejde hos den franske Magnum-fotograf Gilles Peress. Og så begynder krigstrommerne at dundre i USA.

ARRESTERET OG SENDT I ABU GHRAIB

Ved bordet ude foran Bygning 35 sidder Johan og pulser på sin anden hjemmerullede smøg, da han begynder at fortælle om retorikken i USA op til Irak-krigen. Med den stemning, der prægede den amerikanske offentlighed, var krigen nærmest uundgåelig, mener han.

”Jeg tror, at man sagtens kunne finde informationer om, at et angreb på Irak ikke var den rigtige løsning, men krigsdiskursen var simpelthen så dominerende, at det var svært at forestille sig andet,” siger han om den krig, han senere skal betegne som sin generations konflikt.

Johan bor på daværende tidspunkt stadig i New York. Han ved med sig selv, at han skal til Irak. Han begynder at forberede sig. Og han tager af sted, en uge før invasionen begynder. En rejse, der nær skal koste ham livet.

”Jeg blev anholdt af Saddams efterretningstjeneste og sendt i Abu Ghraib-fængslet,” lægger Johan roligt ud. Han er i den irakiske hovedstad, da amerikanerne begynder at bombe.

”Da bombardementerne begyndte i Bagdad, blev irakerne hurtigt ret desperate for at finde ud af, hvordan det kunne foregå så præcist. Det naturlige for dem var, at der måtte være spioner på jorden. En nat bankede det derfor på min hoteldør, og da der så stod ni mænd i forskellige kamouflageuniformer ude foran, var jeg ikke i tvivl om, at noget var grueligt galt,” fortsætter han.

”Jeg tror, at alle, der lever med krigen som arbejdsplads, lever med en eller anden grad af posttraumatisk stresssyndrom. Det er bare forskelligt, hvordan den manifesterer sig” – Johan Spanner

På hotellet er de seks vesterlændinge, der bliver opsøgt. Tre fotografer, to journalister og en fredsaktivist. Deres bagage bliver endevendt i flere timer. Derefter bliver de fragtet af sted.

”De kørte os op til Abu Ghraib, det her kæmpemæssige fængselsområde, som allerede dengang var berygtet. Jeg troede ikke, at vi skulle komme levende ud derfra. For ingen havde set, at vi var blevet taget, og de antog os for at være spioner.”

FANGEVOGTERENS FRYGT

Det er tydeligt, at Johan kan fortælle om oplevelsen med fattet distance. For indimellem hans beskrivelser af den frygt, han selv oplevede, og den gru, som han hørte og så andre fanger blive udsat for, levner han rum til større samfundspolitiske betragtninger. Især bureaukratiet i diktaturstater får en række ord med på vejen. ”Da vi ankom, fik vi frataget alle vores ting. Det var meget omstændeligt. Alle ville ligesom gerne have dokumenteret, at de havde gjort det, de skulle, og at de

ikke havde gjort noget ud over det. Så alt blev talt op og skrevet ned, helt ned til mindste bøjede 25-øre.”

”Der var en utrolig bureaukratisk nidkærhed. Jeg har senere forstået, at det er typisk for diktaturer at fremelske et sådant bureaukrati, hvor folk bliver ekstremt bange for at gøre noget, der ligger uden for deres kompetenceområde. Det handler om hele tiden at kunne dokumentere, at man ikke har gjort noget forkert.”

I en studiesammenhæng er det en interessant betragtning. Normalt lærer vi, at ondskabens højeste tinde er at finde dér, hvor den er blevet sat i system: Når den totalitære stat bureaukratiserer sin grusomhed. Her er vinklen en anden. Den bureaukratiske grundighed opstår som et værn for den enkelte embedsmand mod den hensynsløshed, han både frygter og kan forvente fra systemets side.

MED ENKELTBILLET TIL IRAK – IGEN

Tilbage i Danmark har pressen fået nys om, at Johan er blevet arresteret. Nogle af formiddagsbladene skriver

om ham i datid. For dem er han død. Alligevel bliver Johan og de øvrige vesterlændinge fra hotellet løsladt efter otte dage. Uden begrundelse. De bliver smidt ud af Irak, og Johan tager tilbage til Danmark, hvor han får hilst på familien og beroliget nære og kære. Men allerede 14 dage senere drager han atter mod Irak.

– *Hvordan var du i stand til det?*

”Der var ikke så meget at rafle om. Jeg havde brugt det sidste år på at forberede mig på at dække den krig, så jeg ville tilbage. Desuden var jeg nødt til det for ikke at blive hængende i traumet. Bagdad var faldet i mellemtiden, så der var ikke risiko for, at lige præcis det samme kunne ske igen,” fortæller Johan til min måbende forbavselse. Jeg beder ham uddybe.

”Du kan ikke forvente af dine omgivelser i Danmark, at du kan tale tingene ud med dem. Det er du nødt til at gøre med folk, der har de samme forudsætninger som dig, og de mennesker befandt sig i Irak.

Fortsættes på side 12

Foto: Johan Spanner

At jeg havde brug for en mental debriefing, var en af grundene til, at jeg tog tilbage.”

Men det er selve arbejdet som fotograf i konfliktens centrum, der er hovedårsagen til hans beslutning. For arbejdet er vigtigt, mener han:

”Fotografen kan formidle krigens gru og give et blik ind i situationer, der ellers ville være blevet glemt. En del af det, der holder én kørende, er, at man føler, at det arbejde, man udfører, rykker noget. Altså det, at jeg er til stede i en situation og har mulighed for at kommunikere den ud og få verdens opmærksomhed og reaktion,” siger han.

Og opmærksomhed omkring sine billeder har han i den grad fået. Som fotojournalist i Irak var han fast tilknyttet *New York Times*, og arbejdede derudover for *Time Magazine*, *The New Yorker* og *Newsweek*. Nogle af de helt store sværvægttere, der er med til at sætte dagsordenen på den internationale scene.

Temaet om arbejdets vigtighed fører os videre over i en samtale om konflikters tragiske midtpunkt. Jeg spørger, om det overhovedet er muligt at finde håb i ellers komplekse situationer.

”Det kan man godt, ja,” svarer Johan og uddyber: ”Der er en utrolig stædighed i mennesket. En ukuelighed og et overskud, som viser sig i selv de mest umulige situationer. Jeg vil faktisk sige, at noget af det, som ligeledes har holdt mig kørende, har været de mennesker, jeg mødte. Deres trodsige overskud og den omsorg, som de midt i al elendigheden alligevel formåede at drage for andre. For ellers ville det virkelig være håbløst.”

SKRUEt NED FOR DAMPBARNET

Efter ikke blot at have dækket Irak-krigen, men også rejst og fotograferet mange andre steder i verden, beslutter Johan sig for at søge helt andre græsange. Han søger ind på Københavns Universitet og bliver optaget. De næste fem år dedikeres til statskundskaben, hvor drengopvarmningen i introdagene omtrent står som det største faremoment. Vi bruger samtalens sidste tid på at vende spørgsmålet om, hvorfor han valgte at søge ind, og hvad uddannelsen giver ham.

”Jeg havde nået et punkt på læringskurven, hvor jeg følte, at jeg ikke lærte så meget mere. Jeg var konstant på farten og savnede nok noget fordybelse. Noget tid til at sidde og nørde,” siger Johan.

”Jeg havde en ekstrem rastløshed, da jeg var yngre, og jeg har nok fået skrue lidt ned for dampbarnet nu.” Fotografen slår et stort smil op. ”Jeg vil sige, at det var lidt af et eksperiment. Da jeg startede, tog jeg en dyb

indånding og sagde til mig selv, at nu skulle jeg læse et år. Først derefter måtte jeg overhovedet begynde at vurdere, om det gav mening.”

Og det har vist sig nok så meningsfuldt. For Johan tager med dette semester hul på sit fjerde studieår. Han peger på, at det har været ’rasende interessant’ at kombinere de empiriske førstehåndsindsigter, han har med sig fra feltet, med den teori, vi lærer på studiet. Noget, han især har haft mulighed for siden januar, hvor han blev ansat som studentermedhjælper på forskningsprojektet *Images and International Security*.

RETURBILLETTER

Interviewet nærmer sig så småt sin ende. Johan skal et smut forbi den samme nordsjællandske højskole, som han var i Irak med. Denne gang er det ikke for at hive eleverne med på studietur, men for at undervise i fotografi.

Selv sidder jeg hensat i tanker om alt det, min medstuderende har oplevet. Stedse slår idéen mig, at det bør være pligt for enhver, der gør sig ud i akademiske halvfiktioner, at opleve en portion af det samme: Når man gør den virkelighed, der strømmer fra fjernsynenes skærme og bøgernes ord, til en del af sin levevej, må man vel finde det obligatorisk at drage ud og se, mærke og føle den ved selvsyn? I teorien, måske, kunne man kækt indvende. For vender jeg selv blikket indad og holder min indledende tilståelse in mente, bliver de næste af mine egne rejser nok med returbillet og sikkerheds-selen spændt. Og måske er det egentlig helt okay.

Jeg kigger på Johan og stiller ham tusindkronersspørgsmålet, idet vi rejser os fra bænken. Hvad vil han bruge sin statskundskabsuddannelse til, når kandidaten engang er i hus? Han vil tilbage til journalistikken, siger han, mens han stopper den pergamentbrune pakke Manitou-tobak i inderlommen. Så tilføjer han med et glimt i øjet:

”Men man ved jo aldrig, om dampbarnet kommer frem igen. Og så er det ikke til at sige, hvad der sker.” ♦

FAKTABOKS

Johan Spanner. Fotograf. Født på Rigshospitalet i 1974. Har boet i Frankrig, Spanien, USA og Tyrkiet. Dækkede Irak-krigen fra 2003-10. Startede på Statskundskab i 2011. Arbejder på forskningsprojektet *Images and International Security* og underviser i fotografi på Krogerup Højskole. Bosiddende på Nørrebro, 500 meter i fugleflugt fra CSS.

DEN RIGTIGE START PÅ STUDIET!

“

Det bedste ved CA's gratis studie-medlemskab er: alt er gratis! Hvis der er et interessant kursus, tilmelder man sig. Hvis man skal bruge hjælp til CV, ansøgninger, you name it, så kontakter man dem bare.”

JONAS,
CA-MEDLEM

Læs mere,
og meld dig ind på
CA.DK/RUS

Bliv **GRATIS** studie-medlem i CA, der er specialister i dit fagområde, og få:

Økonomisk sikkerhed

Kurser i fx Excel og studiejobsøgning

Personlig karriererådgivning

Faglige arrangementer

Juridisk tryghed med kontraktgennemgang ved studiejob

ALT SAMMEN GRATIS!

CA a-kasse

For højtuddannede i erhvervslivet

www.ca.dk
Tlf. 3314 9045

HVAD ER DEN EUROPÆISKE

Vores bedsteforældre voksede op i et Europa, hvor oprettelsen af EU's forløber i 1952 udgjorde et fredens projekt. Etableringen af det indre marked i slutfirserne gjorde EU til et økonomisk foretagende for vores forældre. Men hvilken rolle spiller Unionen for vores generation af unge europæere? Vi mødte Lykke Friis, prorektor på KU og EU-ekspert.

Af Sophie Amalie Weirsøe Fallesen

I 1997 skabte den daværende danske EU-kommissær, Ritt Bjerregaard, røre i vandene, da hun hævdede, at EU først og fremmest var et socialdemokratisk projekt. I 2009 var det Venstre-politikeren, Jens Rohde, som i Politikens debatsektion kaldte EU for frihedens projekt. Sidste år tilkendegjorde Morten Messerschmidt og Pia Kjærsgaard så i kronikken 'Vejen til helvede...', at EU er blevet til ideologiens projekt. Forvirret? Med rette! 17 år efter Ritt Bjerregaards kontroversielle udtalelse er vi nemlig ikke kommet tættere på en konsensus om, hvad EU egentlig er. Det kan skabe problemer for den fremtidige opbakning til EU – især hos de unge.

”Den unge generation opfatter det som normalt, at man for eksempel bare kan krydse grænser, som man ønsker det” – Lykke Friis

”Den unge generation opfatter det som normalt, at man for eksempel bare kan krydse grænser, som man ønsker det. Det er en del af EU's større identitetskrise, at meget af det, som EU har leveret, opfattes som en selvfølge blandt de unge europæere. EU har behov for et nyt narrativ – en ny fortælling,” siger Lykke Friis, da MED ANDRE ORD møder hende på kontoret ved Vor Frue Plads.

FLERE FORTÆLLINGER

”De enkelte lande skal kunne se sig selv i EU-projektet. Der har dog aldrig været en samlet EU-fortælling. Tyskerne har haft en anden fortælling end franskmændene. Men der har også været overlappende cirkler eller noget fælles gods, om man vil. Når vi lever i en tid, hvor så mange mennesker spørger, hvorfor de skal stemme til Europa-Parlamentsvalget, er der klart behov for at få skærpet fortællingen. Hvorfor er det vigtigt, at Danmark er med i EU? Hvad betyder det for os? Der skal kunne svares bedre på disse spørgsmål, end man gør det i dag, hvis man skal kunne bevare opbakningen til projektet,” siger hun.

Med et Europa-Parlamentsvalg bag os, hvor hver fjerde dansker satte kryds ved det EU-skeptiske parti, Dansk Folkeparti, har det sjældent været mere relevant at klarlægge, hvordan EU-medlemskabet netop gavner Danmark. Lykke Friis ser to hovedargumenter for, at medlemskabet er gavnende:

”Det ene argument er naturligvis samhandlen. Vi har jo adskillige hundredetusinde arbejdspladser, som er afhængige af det indre marked,” fortæller hun og holder en kort tænkepause, inden hun fortsætter: ”Det andet er, at i dag er selv de europæiske stormagter blevet små. Tyskland udgør for eksempel snart under 1 % af verdens befolkning! Man må erkende, at magten på mange måder har haft store-flytte-dag, og jeg ønsker ikke at overlade indretningen af den kommende verdensorden udelukkende til de nye stærke økonomier.”

FORTÆLLING?

At magten på den internationale scene i stigende grad har forladt det europæiske kontinent, oplevede Lykke Friis under COP15. På det tidspunkt var hun klima- og energiminister, og hun fortæller, hvordan de europæiske lande ikke kom til orde under vigtige forhandlinger. De var overladt til deres eget 'børnebord', mens lande som USA, Indien, Sydafrika og Kina forhandlede aftaler på plads.

DE KRITISKE PUNKTER

De unge europæere vokser i dag ikke kun op i et Europa, som globalt set mister indflydelse. Nej, de vokser også op i et Europa, som stadig slikker sårene efter finanskrisen, der bragte kontinentet i knæ. Et Europa, hvor gløser som 'demokratisk underskud' og 'velfærdsturisme' ikke ligefrem bidrager til at tegne et flatterende billede af EU. I maj måned kunne Berlingske således konstatere, at forårets heftige debat om velfærdsturisme – eller rettere balancegangen mellem den frie bevægelighed og retten til sociale ydelser – havde efterladt hver anden dansker med et mere negativt syn på EU. Lykke Friis medgiver, at der stadig er plads til forbedring i forhold til EU:

"EU er desuden det eneste eksempel på, at man forsøger at have et overnationalt demokrati" – Lykke Friis

"Efter at have siddet to år i Folketingets Europaudvalg er det min erkendelse, at EU lovgiver for meget. Også på områder, hvor jeg ikke er sikker på, om der virkelig skabes merværdi ved at lovgive på europæisk niveau. Men med det sagt mener jeg ikke, at EU hverken er mere bureaukratisk eller teknokratisk end så meget andet. EU er desuden det eneste eksempel på, at man forsøger at have et overnationalt demokrati. Selvfølgelig kan man være kritisk over for det, men hvis ikke vi havde det, jamen hvad så? Der er jo ikke noget demokratisk i, at stormagterne regulerer tingene imellem sig."

DE UNGE EUROPÆERES PROJEKT

Lykke Friis mener grundlæggende, at EU er et fredsp projekt, for, som hun bemærker, "det var jo derfor, det blev oprettet."

Man kan dog også argumentere for, at EU's hovedfortælling i dag har med globaliseringen at gøre: "Der er ikke nogen af de europæiske lande, som på egen hånd vil kunne klare sig konkurrencemæssigt, uden at man er med i det europæiske marked. Eller ville kunne spille en rolle på den globale scene, uden at det foregår via EU," siger hun. Lykke Friis mener dog, at den igangværende konflikt med Ukraine og Rusland i hovedrollerne kan være af afgørende betydning for de unge europæeres forhold til EU. Pludselig har sikkerhedspolitikken nemlig fået et sandt comeback.

"Jeg vil håbe, at der kan komme noget godt ud af Putinkrisen. Altså, at jeres generation kan få et wake-up-call svarende til det, min generation fik i 1989, da muren faldt. Forhåbentlig vil jeres generation komme frem til, at dét at gå ind i et andet land og fuldstændig bryde alle spilleregler er noget, vi er nødt til at gå op imod! Godt nok har den europæiske stemme ikke været stærk, men den har stadig været mere effektiv, end hvis et enkelt land havde lavet sine egne sanktioner mod Rusland," slutter Lykke Friis af.

Og hvad sidder vi så tilbage med? Hvilket projekt er EU så for os unge europæere, som i fremtiden skal være drivkræfterne bag det? Lykke Friis ser tydeligvis ikke én endegyldig EU-fortælling for os, men måske er vores verden også for kompleks til, at EU kun kan rumme én fortælling. Til at EU blot er ét projekt. Måske er det et freds-, et økonomisk- eller et globaliseringsprojekt. Måske er det alle tre dele. Men først og fremmest bør vi unge se EU som et fælles europæisk projekt, som – på trods af mangler og rigelig plads til forbedringer – er værd at kæmpe for. ♦

REPLIK

HAR DU TÆNKT PÅ DIN SKRIFT?

Det flotte, levende og læsbare sprog er en kæmpe gevinst, som mange af os behersker, men som vi ikke må drukne i kringlede ordstillinger og tør tekst.

Af Sara Eichel-Illum

Er *du* også frustreret over, at ord som ”således”, ”endvidere” og ”yderligere” dukker op overalt i din tekst? Velkommen i klubben! Her på falderbet af bacheloruddannelsen skuer jeg ud over et hav af opgaver og konstaterer – mens flere medstuderende nikker genkendende – at jeg skriver kedeligere end nogensinde før. Kedeligere, men også mere kompliceret.

KRINGLET TEKST

Jeg ser, at jeg i brugen af indholdsmættede konstruktioner og kringlede forklaringer har glemt det at skrive godt. At jeg har været så fokuseret på besvarelsen af opgavernes problemstilling, at tiden til flotte formuleringer og lækker skrift er røget i ”sidste øjeblikks”-travlhed, manglende plads og andre (dårlige) undskyldninger. Det er rigtig ærgerligt, for jeg savner at skrive godt. Og jeg ved, at jeg får brug for det senere, for flot sprog er en væsentlig del af god formidling.

I valgfaget ”Magt og Kommunikation i Moderne Miljøpolitik” har jeg ladet mig fortælle, at underviser og undervejs i efterårssemestret 2013 også fødevareminister, Dan Jørgensen, flere gange pegede på det paradoksale i, at nyansatte cand.scient.pol’ere ikke kunne skrive en god pressemeddelelse. Dét var ikke på grund af svigtende evner eller for lavt niveau, nej, nyansatte skulle intet mindre end ”omskoles”, når de startede. Omskoles? Væk med oppustede akademikersætninger og ind med et let tilgængeligt, læsbart sprog. Sådan som både arbejdsmarkedet og danskerne efterspørger det!

VI KAN SKRIVE LÆKKERT!

Jeg mener ikke, at CSS skal være et sproglaboratorium eller en lingvistisk højborg. Jeg mener heller ikke, at fagsproget skal vige for catchy tekst og tomme floskler. Der er ingen tvivl om, at fagsproget er en vigtig markør for statskundskaberen, og at der i fagsproget ligger en videnskabelig autoritet.

”Vi skal passe på med at forfalde til et klistret snoreværk af lange sætninger og virkelighedsfjerne ord, når det, mange af os senere skal leve af, er et vedkommende og levende skriftsprog”

Jeg mener blot, at vi skal passe på med at forfalde til et klistret snoreværk af lange sætninger og virkelighedsfjerne ord, når det, mange af os senere skal leve af, er et vedkommende og levende skriftsprog. Vi kunne jo starte med at overraske alle og vise, at introkurser i notatskrivning og pressemeddelelser ikke behøves at være en del af startpakken som fuldmægtig forvaltningsmus. At vi statskundskabere stadig kan skrive, og at vi er gode til det! ♦

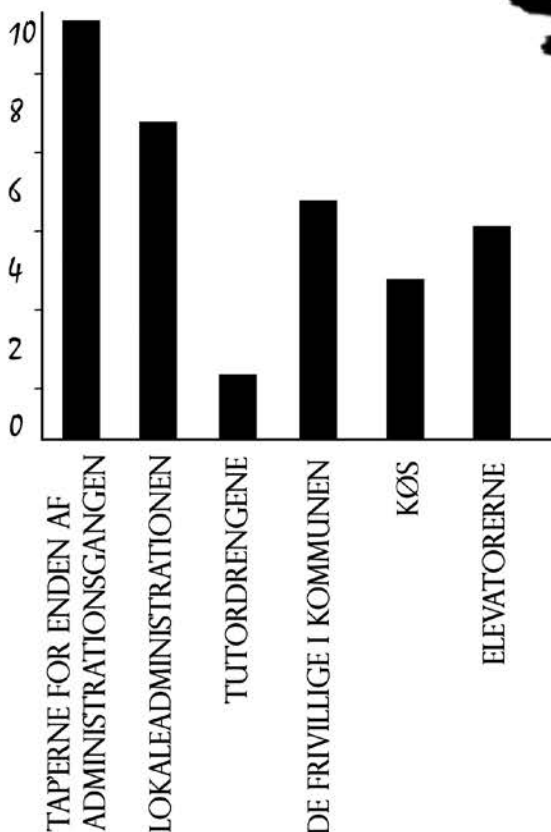
hvem har magten?

Af Anders Bencke Nielsen & Philip Larsen

På redaktionen har vi længe spurgt os selv, hvem der egentlig har magten på Institut for Statskundskab. Efter at have konsulteret politologen Robert A. Dahl for en operationel magtdefinition føler vi os nu klædt på til at udpege en håndfuld relevante aktører. Med Dahl ved hånden er magt altså givet ved, at:

"A har magt over B, når A kan få B til at gøre noget, som B ellers ikke ville have gjort" [fri oversættelse efter Dahl (1957: 202-203)].

PÅ BAGGRUND AF VORES GRUNDIGE ANALYSE AF INSTITUTTET KAN VI NU PRÆSENTERE FØLGENDE RESULTATER*

videnskabelige begrundelser

TAP'erne for enden af administrationsgangen – Hvem bliver din censor? Og skal du op kl. 08 dagen efter, D:A:D har spillet i Tivoli?

Lokaleadministrationen – Hvem kan ellers tvinge dig til at leve med en mintgrøn sølje midt i rummet, der blokerer for dit udsyn til tavlen?

Tutordrengene – Hvem kan ellers få fulde mænd til at råbe noget, de ellers ikke kunne drømme om at råbe?

De frivillige i Kommunen – Hvem kan ellers få dig til at sætte tænderne i en fæl chokotræstamme, når du havde glædet dig til en bastognekijs?

KØS – Hvem kan ellers få dig til at smide en 50'er efter en øl, der smager af lakridsrod og dørkarm?

De rustne elevatorer – Hvad kan ellers få dig til at tage trappen?

* Symmetrisk skala fra 0 til 10. Jo tættere på 10, jo mere boss.

** Vi forbeholder os retten til trykfejl, inkonsistente fortolkninger og arbitrær karaktergivning.

FOTOREPORTAGE:

STEDER PÅ OG VED CSS – HVOR GÅR DU HEN?

Tekst og fotos af Thor Bjørn Andersen

I denne fotoserie kaster vi blikket på steder, hvor man kan sidde og slappe af og hygge sig, når studiepligterne er sat på hold. Stederne ligger alle inden for CSS' mure eller ganske tæt på. Nogle er velkendte, andre mere uudforskede.

Dronning Louises Bro.

Et oplagt sted at hvile benene, hvis man vil lidt væk fra CSS. Slå dig ned, se og bliv set.

Solhaven.
*Med den nyanlagte sø er
haven en lille oase på CSS.*

Botanisk Have.

*Lige over for CSS. Gå dig dit daglige velbefindende til,
gå dig fra sygdomme eller gå dig en tur med din udkårne.*

Overset og udforsket.
*Haven bag bygning 9, også kaldet Katedralen.
Skab dig en stund midt i CSS' hverdagsmylder.*

TID TIL FORANDRING ELLER FORUNDRING?

Underviser Jens Lehrmann Rasmussen svarer på den kritik af økonomiundervisningen på Statskundskab, som en række studerende fremsatte i MED ANDRE ORD #2.

Af Jens Lehrmann Rasmussen, underviser i mikro- og makroøkonomi – Institut for Statskundskab

Finanskrisen, klimaforandringerne og velfærdsstatens udfordringer skaber afgjort behov for, at vi har en veluddannet styrke af scient.pol'ere, som kan bidrage til, at disse udfordringer kan imødegås. Derfor er der behov for tidssvarende og kompetent undervisning på Statskundskab, ikke mindst i mikro- og makroøkonomi. Dette kræver på sin side, at pensum og undervisning hele tiden er genstand for kritik og revision.

Derfor må det principielt hilses velkommen, at ti statskundskabsstuderende i *MED ANDRE ORD #2 (udkom i februar 2014, red.)* præsenterer en kritik af økonomifagernes pensum og undervisning. Hvis en sådan kritik skal føre til forbedringer af faget, kræver det dog, at kritikken har udgangspunkt i det faktiske pensum og den undervisning, som faktisk finder sted. Endvidere er det naturligvis en fordel, hvis kritikken er konstruktiv og løsningsorienteret og ikke destruktiv.

Ingen af delene er desværre tilfældet for det nævnte debatindlæg, som derfor må kaldes en ommer, hvis hensigten er en forbedring af økonomiundervisningen. Jeg vil i det følgende argumentere for dette, og jeg vil samtidig opfordre andre studerende og lærere til at komme til orde i debatten, så vi kan få en nuanceret og konstruktiv diskussion.

Det er næsten udelukkende den makroøkonomiske undervisning og pensum, som kritiseres i debatindlægget. Dette kan i sig selv undre, da mikroøkonomien

er langt mere mainstreamet og konsensuspræget end makroøkonomien. Men lad nu det ligge.

Hovedangrebet i debatindlægget sættes ind mod den centrale lærebog *Macroeconomics* af Mankiw og Taylor (MT). Det bemærkes, at ”de neoklassiske modeller præsenteres som en selvfølge. Der efterlades altså ikke megen – om nogen – tid til andre økonomiske teoriretninger.”

Det er dybt forunderligt, at dette kan skrives af personer, som har læst denne bog. I MT er der i alt 20 kapitler samt en epilog. Heraf er to indledende, fire omhandler (neo) klassisk teori, herunder også en gennemgang af elementære forhold som pengevæsen, betalingsbalance og valutamarkeder mm. Altså kun en beskedne del af bogen.

Hertil kommer to kapitler om vækstteori; fem(!) kapitler om keynesiansk konjunkturteori; tre kapitler, hvor spørgsmål som stabiliseringspolitik, statsgæld og valutaunioner; og endelig fire kapitler om henholdsvis forbrugs- og investeringsteori samt teorier om pengemarkedet og konjunkturer. Disse sidste kapitler omhandler mange forskellige teorier, herunder også keynesianske.

Og lad os gætte: Hvem er den mest citerede økonom i MT? Rigtigt: John Maynard Keynes, som slår alle andre suverænt.

Debatindlægget afspejler altså på ingen måde et reelt problem med denne lærebog. Men det bliver værre.

Det hedder i indlægget: "Ifølge de neoklassiske modeller agerer virksomheder, forbrugere og politikere på et marked, hvor de via rationelle overvejelser må allokere deres ressourcer bedst muligt for at tilfredsstille deres præferencer. De neoklassiske modeller betragter ... samfundet som et aggregat af egennyttmaksimerende aktører ...". Denne påstand høres ganske ofte i påfaldende enslydende formuleringer. Det er også i vidt omfang korrekt. Men det er langt fra enestående for "neoklassisk teori".

Det samme gælder fx for den keynesianske forbrugsfunktion og mange andre adfærdsrelationer i makroøkonomiske modeller. Ovennævnte er reelt en kritik af den stråmand, som debattørerne har lavet af neoklassisk teori – ikke en kritik af undervisningen på Statskundskab.

Endelig kritiseres undervisningens miljøbevidsthed: "... der er ekstremt lille fokus på ... miljøudfordringer. ... Man medregner ikke, at der kan være grænser for, hvor stor økonomien kan være, eller hvor store mængder forurening man kan udlede." Hvis man har læst pensumartiklen Mortensen og Andersen: "Bæredygtighed og økonomi: Teori og Praxis", er det højst besynderligt, at man kan formulere sig som ovenfor. Denne artikel har netop fokus på bæredygtighed, herunder også hvorvidt der er grænser for vækst.

Alt dette sagt er det jo en god idé at forholde sig kritisk til pensum og undervisning i økonomi. Finanskrisen, klimaforandringerne, velfærdsstatens udfordringer og fordelingspolitikken skaber nye behov og muligheder i økonomiundervisningen. Det er også korrekt, at nogle alternative teorier ikke behandles ordentligt i pensum, herunder fx den postkeynesianske og den østrigske skole og alternative vækstteorier.

Men kritikken må tage udgangspunkt i den faktiske undervisning, ikke i en stråmand, som er konstrueret til lejligheden. Jeg vil derfor slutte med at opfordre debattørerne og alle andre involverede til at komme igen med konstruktiv kritik og løsningsorienterede forslag. ♦

REPLIK

UDVEKSLINGSSTUDERENDE ER DET NYE SORT!

Måske har du allerede set eller hørt dem, når de i små flokke bevæger sig rundt på CSS? For de er her, og Københavns Universitet huser mange af dem. De udvekslingsstuderende altså.

Af Sophie Amalie Weirsøe Fallesen

De kommer – de lærer – de går. En forenklet, men alligevel rammende, beskrivelse af en udvekslingsstuderendes semester på Københavns Universitet. De kommer – fra hele verden af – de lærer – side om side med danske såvel som andre udenlandske studerende – og de går – måske uden at have knyttet nogle bånd af betydning til deres danske medstuderende.

Sidstnævnte fænomen oplevede jeg fra første række af, da jeg sidste semester havde fornøjelsen af et engelsksproget valgfag. Faget var interessant og tiltrak både danske og udenlandske studerende, men desværre viste en tendens sig hurtigt: De danske studerende optog pladserne i den ene side af lokalet, de udvekslingsstuderende pladserne i den anden. Selvom der blev arbejdet på kryds og tværs af nationaliteter, når undervisningen fordrede gruppearbejde, endte lektionen altid som den startede: Adskilt. De danske studerende forlod lokalet sammen, ligesom de udenlandske studerende også fulgtes ad. Uden for klasselokalets tykke vægge havde vi danske studerende altså ringe kontakt med de udvekslingsstuderende.

Jeg har ladet mig fortælle, at dette på ingen måde er et enestående eksempel. Tværtimod oplever en del udvekslingsstuderende at gennemføre et eller flere semestre på Københavns Universitet uden at have nogen synderlig kontakt med danske studerende. Det er rigtig ærgerligt – ikke kun fordi, at vi misser en fremragende mulighed for at få hevet de ellers så hurtigt glemte sprog fra gymnasietiden frem igen. Men også fordi vores viden om politik ligeledes kan blive styrket i mødet med andre politikstuderende fra hele verden. Er *House of Cards* et retvisende billede af, hvordan amerikansk politik fungerer? Hvorfor kalder tyskerne Angela Merkel for "Mutti"? Sådanne og måske mere alvor-

lige spørgsmål kan man blive klogere på i mødet med udvekslingsstuderende. Omvendt kan vi også bibringe dem viden og funfacts om dansk politik og Danmark.

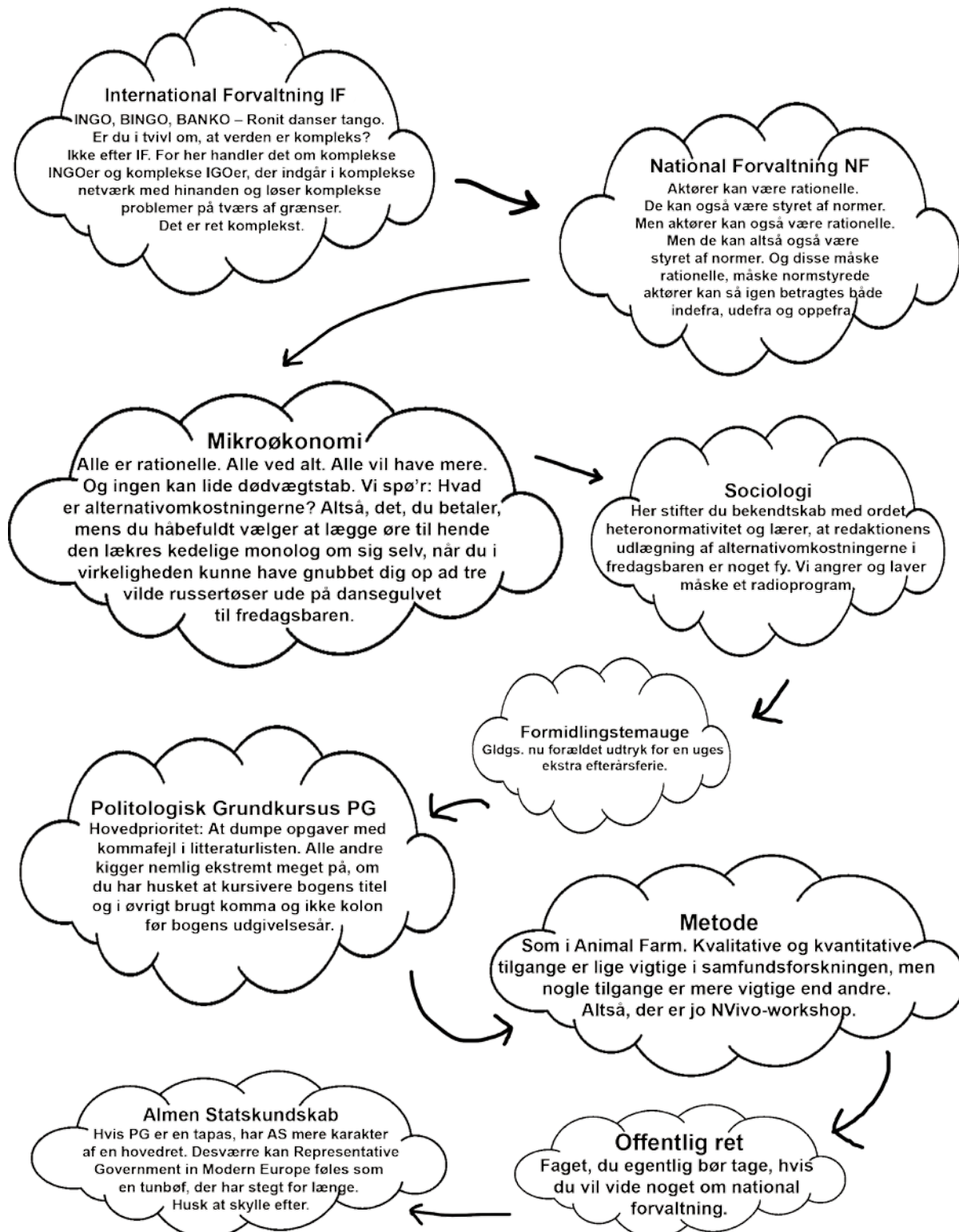
De danske og udenlandske studerende kan dermed gensidigt profitere af hinandens selskab, hvorfor det kan undre, at begge grupper af studerende kan siges at være en smule tilbageholdende over for hinanden. Måske skyldes det, at det kun er de få, som kan overskue at investere tid og kræfter i venskaber, som kan siges at have en udløbsdato. Men i denne teknologiens vidunderalder, hvor det at holde kontakten ikke er længere end et Facebook-like væk, er hjemrejsen ikke nødvendigvis lig med et farvel, men måske snarere et "på gensyn".

Hav det i tankerne næste gang, du støder ind i en af vores udenlandske medstuderende. For ja, det er givende og lærerigt at være i et multikulturelt studiemiljø. Og nej, venskabet behøver ikke ende ved hjemrejsen. Men først og fremmest er det sjovt og spændende at være i selskab med studerende fra alverdens afkroge! ♦

GABESTOKKEN

DIT FAG - KORT FORTALT

ved redaktionen

GOD WEEKEND – OG KØS GODT

Fredag eftermiddag er Kommunal Ølservice (KØS) stedet, hvor alle tager hen efter en lang uge. Menuen står på socialt samvær og specialøl. Vi giver dig her en eksprestur gennem humlens veltempererede verden.

Af Thor Bjørn Andersen

Nede i jordens undergrund, langt nede, helt nede, hvor ingen mennesker nogensinde har været, flyder der magma rundt med temperaturer på op mod 1200 grader. Engang imellem bliver al varmen og den trænge plads for meget, og magmaen må derfor ud. Dette sker ved kæmpe eksplosioner, hvor vulkaner sprøjter den varme lava op og skaber svovldampe, der er så giftige, at det er umuligt at overleve, hvis man er i nærheden.

Den samme beskrivelse kan passe på CSS, når det bliver fredag eftermiddag, og KØS skal til at slå dørene op. Vi har alle gået rundt på CSS' lange, mørke gange hele ugen og ikke set andet end dem og bogstaverne i vores bøger. Alle studerende har gået rundt mellem hinanden og måske ikke ligefrem skabt en temperatur på 1200 grader, men i hvert fald en intensitet, der kunne minde om det. Der kan være skabt gnidninger studerende imellem, eller man har klaret en opgave godt eller dårligt. Alt sammen intensiteter, der kun kan forløses ved en eksplosion, og denne eksplosion finder sted, når adskillige kapsler slipper deres greb om flaskernes halse til fredagens KØS.

ALKOHOLENS FORFØRENDE KRAFT

Her bliver de velmagende øl til KØS, den moderne materialismes svar på de fleste frustrationsproblemer. Eller også har alkohol i virkeligheden altid været løsningen. Men uanset hvad, så vil en solskindsdag betyde, at hele

gården til KØS fyldes af studerende, ph.d'ere og undervisere, som alle nyder kolde specialøl. Hvis det derimod er dårligt vejr, vil Kommunen være fyldt til bristepunktet. Og det er ikke kun fra Statskundskab, at folk valfarter til, som var det et vandhul på en knastør savanne – også studerende fra andre studier på CSS samles til KØS.

Udvalget af øl er meget varieret og skifter fra gang til gang. Man kan købe øl i forskellige størrelser og farver, men alle til gode priser. En af mine favoritter har været Milk Stout fra Mikkeller, der er mørk som natten er sort, men rundet af en nok så yndefuld sødme og blødhed. Der er også altid mange slags Indian Pale Ale, som kan være med toner af frugt og en let bitterhed. Der sjældent, at øllene til KØS fås med en almindelig alkoholprocent på 4,6. Oftest fås øllene med meget høje alkohol procenter på langt over 10 %. Men som alle ved, er det altid bedst at befinde sig i den høje ende af skalaen.

Alt i alt så er KØS bare et hyggeligt sted at mødes og snakke med sine venner over en velmagende bryg. Og når KØS er ved at være slut, og lixtallet er steget til det dobbelte i takt med, at alle verdens problemer er blevet løst, og forløsningen har fundet sted, kan det jo være, at der stadigvæk er enkelte spændinger tilbage. Hvis dette er tilfældet, skal man ej blive frustreret, for hvis man blive hængende et par timer, så åbner fredagsbaren, og et helt nyt kapitel starter. ♦

HAR DU LYST TIL AT VÆRE MED I REDAKTIONEN?

MED ANDRE ORD
HOLDER ÅBENT MØDE
FOR ALLE INTERESSEREDE
TIRSDAG D. 28/10 KL. 16.00 I LOKALE 4.1.24.

På redaktionen er vi altid på udkig efter nye kræfter. Går du og overvejer, om bladarbejde kunne være noget for dig, så kom forbi vores åbne møde. Her vil vi fortælle om MED ANDRE ORD, foreningens virke, og hvordan man selv kan bidrage til det trykte blad. Vi hilser alt fra skribenter og tegnere over fotografer og layoutere til annoncejægere og praktiske tovholdere velkomne, så vi sammen kan skabe et informativt, skægt og spændende studieblad på Statskundskab.

Vi sørger selvfølgelig for friskbrygget kaffe og snacks.

Vel mødt!

**MED
ANDRE
—ORD—** **MED
ANDRE
—ORD—**

Er du forhindret i at deltage, men ønsker at høre nærmere om MED ANDRE ORD, skal du være hjertens velkommen til at kontakte redaktionen på mail mao@ifs.ku.dk eller gennem vores Facebook-side 'MED ANDRE ORD'.

REPORTAGE:

DA KLIMAKOMMISSÆREN TALTE OM SKØNLITTERATUR

MED ANDRE ORD var med, da Stats-lit i foråret fik hevet et fornemt besøg hjem til Københavns Universitet: Connie Hedegaard indtog talerstolen med en dagsorden, som hverken stod på klima- eller EU-politik. Tværtimod skulle det handle om litteratur.

Af Sophie Amalie Weirsoe Fallesen

For få timer siden var forelæsningssalen fyldt af mere eller mindre flittige studerende. De gav kun lyd fra sig i form af tastning på computerens slidte tastaturer som baggrundsmusik for forelæserens monotome røst. De er væk nu – afløst af en gruppe litteraturinteresserede statskundskabere, hvis småsnak forstummer og bliver til en forventningsfuld tavshed, da klimakommissæren, Connie Hedegaard, træder ind. Hun indleder sin talestrøm med at takke for invitationen og for foreningens overordnede initiativ. ”For det er,” som hun med et glimt i øjet bemærker, ”skønt med nogle fremtidige bureaukrater, som interesserer sig for skønlitteratur.”

LITTERATUREN

”Jeg har haft bøgerne med mig i alt, hvad jeg har lavet,” fortæller hun og stopper op – men kun et øjeblik. Så trækker hun på smilebåndet og forsætter: ”Efter jeg blev valgt ind i Folketinget, kom jeg endda til at sige i et interview, at jeg mente at kunne høre, hvilke folketingsmedlemmer som læste bøger, og hvilke der ikke gjorde. Dét, jeg mente, var jo, at man typisk kan høre på folks sprog, deres univers og deres referencer, om de læser bøger eller ej.”

Med en kandidat i litteraturvidenskab bag sig er det måske ikke overraskende, at litteraturen har en særlig plads hos Connie Hedegaard. Den første del af hendes oplæg handler da også om, hvilken gavn litteraturen kan gøre:

”Igennem litteraturen kan man finde en ro. Men man kan i virkeligheden også få et nyt perspektiv på mennesket,” lyder hendes klare budskab, som giver et let ekko i den store forelæsningssal.

UDØDELIGHEDEN

Bogen, som er dagens omdrejningspunkt, er *Udødeligheden* af Milan Kundera fra 1990. Connie Hedegaard erkender, at hun knap nok kan huske bogens handling, men at den heller ikke er så væsentlig som de tematikker, den rejser.

”Det centrale i bogen er en ekstrem mediekritik. En ekstrem stærk kritik af politik og medier nu om stunder,” siger hun. Bogen har under hele oplægget været solidt placeret i hendes højre hånd. Den har ikke været til pynt, lader man sig forstå, idet hun siger: ”Jeg vil godt læse lidt højt for jer for at vise, hvad den her bog sætter i gang hos mig.”

”Journalistens magt bygger ikke på hans ret til at spørge, men på hans ret til at kræve svar”

– Connie Hedegaard læser op fra Milan Kunderas bog *Udødeligheden*

Hun træder et par skridt tilbage, finder brillerne, som har ligget og ventet på bordet, slår op i bogen og begynder:

”Journalistens magt bygger ikke på hans ret til at spørge, men på hans ret til at kræve svar,” læser hun højt og tydeligt. Enkelte gange kigger hun op fra bogens sider, men blikket er mest at finde i bogen – fæstnet ved ordene, sætningerne og deres mening. Opslugt af Milan Kunderas univers.

Foto: Thor Bjørn Andersen

”Hvem ville i dag have lyst til at gøre karriere som politiker? Hvem ville have lyst til hele livet igennem at lade sig eksaminere?” læser hun videre på en anden side. Hun lader bogen falde og fortæller, at netop dette stykke tekst er af stor betydning.

”Det her er en utrolig præcis beskrivelse af nogle af de problemstillinger, der er i dag i forholdet mellem demokrati, politik, politikere og journalistik – og journalistikkens ansvar. Dilemmaet i, at vi lever i en verden, hvor de politiske udfordringer er stadig mere komplekse, samtidig med, at vi har nogle medier, hvor der kræves mere og mere forsimplede, hurtige budskaber. Her sætter Milan Kundera fokus på journalistens ret – det med, at ud af 50.000 sætninger, kan journalisten vælge præcis den sætning, han kan gøre til en stor sag. Det lægger op til refleksion – for kan man overhovedet i det moderne samfund have en fælles offentlighed?”

”Kan man overhovedet i det moderne samfund have en fælles offentlighed?” – Connie Hedegaard

Hun stopper endnu en gang op, som smager hun selv på det store spørgsmål, der især må være interessant for en person som Connie Hedegaard, der både har været journalist og politiker. Hun kigger ned på bogen, som stadig er at finde i hendes hænder, inden hun fortsætter med at tale om pressens ansvar over for demokratiet. Tiden iler, og Connie Hedegaard runder så småt af:

”Jeg håber, at de smagsprøver, jeg har læst op, kan give nogle flere appetit på at læse den. Jeg ville mene, at hvis man er statskundskabsstuderende og ønsker at forstå nogle meget grundlæggende ting i vores samfund, er der guldgrube at hente. Ikke kun i den her bog, men i Kunderas forfatterskab generelt.”

Oplægget er færdigt. Smilende tager Connie Hedegaard brillerne af og placerer dem på bordet ved siden af bogen. Er der nogen spørgsmål? Et hav af hænder skyder i vejret. Det er trods alt ikke hver dag, at klimakommissæren taler om litteratur. ♦

FAKTABOKS

Stats-lit blev grundlagt i 2013 og er en skønlitterær forening for studerende ved Institut for Statskundskab. Næste arrangement er den 31. oktober, hvor Morten Messerschmidt (DF) vil fortælle om et selvvalgt værk.

HAR EKSPERTER OVERTAGET MEDIERNE?

Ekspertudsagn i medierne er efterhånden blevet en selvfølge. Nærmest uanset, hvilke historier journalisterne skriver, bliver der inddraget eksperter. For at komme et spadestik dybere om eksperters rolle i medierne i dag, har jeg bedt nogle eksperter udtale sig (s)om netop eksperter.

Af Thor Bjørn Andersen

Ifølge Magtudredningen er brugen af eksperter i medierne mere end tredoblet fra 1961 til 2001. Det er især de samfundsvidenskabelige eksperter, som i stigende grad bliver brugt af medierne til at udtale sig om forskellige hændelser i samfundet. I 2001 var 45 % af alle eksperter i medierne samfundsvidenskabelige. Men hvilke konsekvenser har udviklingen for vores nyhedsformidling, og hvorfor vælger journalister i stigende grad at bruge eksperter?

Ekspert kan bruges til at sikre en grad af journalistisk objektivitet i nyhedsartiklen, således at det er ekspertens holdning, der kommer til udtryk og ikke journalistens. På den måde kompromitteres journalistens troværdighed ikke, da han eller hun blot bliver formidler af de fakta, som eksperten kommer med. Omvendt peger andre også på, at det nærmest er blevet et ritual at lade eksperter udtale sig i nyhedshistorier

nu til dags: Uanet, hvad der er hændt, skal en ekspert udtale sig om det.

EKSPERTERNE

Hvad er mere oplagt, når man vil blive klogere på eksperter, end at spørge to af slagsen. Jeg har derfor henvendt mig til Rasmus Tue Pedersen, der er post.doc. her på Institutet, og lektor ved Journalisthøjskolen, Lars Bjerg. Ud over at de begge har en faglig viden om brugen af eksperter i journalistikken, bliver de også selv brugt i medierne netop som eksperter.

Jeg lægger derfor ud med at spørge dem begge, hvorfor de vælger at optræde i medierne. Lars Bjerg peger på, at i et deliberativt demokrati er det nødvendigt, at eksperter blander sig offentligt og gør deres viden tilgængelig for borgerne.

FOKUS: OFFENTLIG DEBAT TIL DEBAT

”Offentligt ansatte eksperter har pligt til at kvalificere debatten, hvis de altså kan,” siger han.

Rasmus Tue Pedersen fremhæver to forhold. For det første er det at udtale sig som ekspert en del af jobbet som universitetsansat. Ved ansættelser, forfremmelser og løntillæg bliver man blandt andet vurderet på ens bidrag til formidlingen af forskning. Men det er ikke det eneste, der tæller:

”Mindst lige så væsentligt er det dog, at jeg simpelthen gerne vil formidle den viden, jeg har. Det irriterer mig grænseløst, når jeg i medierne kan læse fejlagtige historier, hvor jeg kunne have bidraget med min viden,” siger Rasmus Tue Pedersen.

EKSPERTER KAN BRYDE JOURNALISTERS DOMINANS

Et nærliggende spørgsmål er imidlertid, om eksperthen egentlig har noget at sige, når det kommer til stykket. Charlotte Wien, som er lektor ved SDU, har i en tidligere undersøgelse af danske avismedier vist, at eksperter i den offentlige debat kun udtalte sig i modstrid med artiklens vinkel i fire procent af tilfældene. Man kunne derfor hurtigt forfalde til den tanke, at journalister først finder en vinkel på en historie, der kan sælge aviser eller give seere, hvorefter de ellers går i gang med at opstøve en ekspert, der kan bekræfte vinklen.

En så stor skepsis over for journalisternes arbejdsmetoder finder vi ikke hos Lars Bjerg.

”Vinklen er jo som regel først lagt fast, efter at alle relevante kilder har udtalt sig,” udtaler han og fortsætter: ”Journalistik er ikke at sidde ved sit skrivebord og tænke sig til, hvordan en sag hænger sammen. Journalistik er at undre sig og på den baggrund gå ud og undersøge, blandt andet ved hjælp af eksperter.”

Rasmus Tue Pedersen forklarer, at han selv har oplevet journalister, der blot har ringet for at få bekræftet en vinkel, som var givet på forhånd. De kedelige oplevelser stopper dog ikke her.

”Jeg har oplevet, at en avisjournalist ’klippede’ så meget i mine udtalelser, at jeg reelt blev taget til indtægt for næsten det modsatte synspunkt af, hvad jeg havde sagt.” Samtidig understreger han kraftigt, at han har oplevet mange dygtige journalister, som efter at have talt med ham enten har ændret eller helt droppet deres historie.

VIDENSFORMIDLING ELLER SPÅKONERI?

Ifølge Magtudredningen udtaler eksperter sig inden for samfundsvidenskab kun 21 % af tiden om egen eller andres forskning. Resten af tiden taler de om politiske beslutninger og andre begivenheder i samfundet. Og dette er et fald i forhold til 1961, hvor eksperterne i over 50 % af tilfældene udtalte sig om egen eller andres forskning. Eksperter bliver altså i stigende grad brugt til at udtale sig om emner, de ikke nødvendigvis har forstand på.

Om det er et problem, spørger jeg Rasmus Tue Pedersen om, da han selv er samfundsvidenskabelig forsker. Han mener ikke, at eksperter skal udtale sig om emner, de ikke har forstand på, men fremhæver samtidig, at man sagtens kan bruge egen forskning uden eksplicit at nævne det:

”Når man kommenterer på aktuelle hændelser i samfundet, kan man jo sagtens trække på viden fra egen forskning, uden at det fremgår klart af historien.”

Både Lars Bjerg og Rasmus Tue Pedersen er enige i, at eksperter kan kvalificere debatten. Rasmus Tue Pedersen siger: ”Det er problematisk, når eksperter udtaler sig om sager, de reelt ikke ved noget om – eller endnu værre, at de kommer med rent normative domme forklædt som objektiv viden.”

Men også journalisten har et ansvar. Som Lars Bjerg siger: ”Journalisters ansvar er altid at undersøge, om det her er noget, eksperten tror eller ved.”

Så måske er svaret på spørgsmålet, om eksperterne har overtaget medierne, mere nuanceret end som så. I hvert fald peger begge eksperter på, at historiernes vinkler altid bliver til i et samspil mellem journalister og eksperter. ♦

REPORTAGE:

DET OFFENTLIGE HUS OG DEN SKOTSKE (U)AFHÆNGIGHED

I sensommeren tog jeg til Skotland. Folkeafstemningen om uafhængighed var lige om hjørnet, og jeg så derfor nærmere på holdningerne i debatten og skotternes tradition for offentlig debat.

Af Sari Saadi, stud.mag. i religionssociologi og statskundskab

DEN VIGTIGSTE DEMOKRATISKE BEGIVENHED I SKOTLANDS HISTORIE

At skotterne skal til at træffe en afgørende beslutning, fornemmer man med det samme. Allerede ved ankomsten kan den helt særlige stemning mærkes. Ét spørgsmål ligger tæt som et stykke film hen over landet. I mange husstandes vinduer er der sat plakater op med det simple budskab "Yes!" eller "No, thanks." Det er et kort og godt svar på, om Skotland skal være uafhængigt. På gaderne deles der pjecer ud, og ved boder kommer forskellige holdninger til udtryk. I boghandlen fylder bøger om Skotlands og Storbritanniens historie og politik, eksempelvis tidligere premierminister (og skotte!) Gordon Browns bog *My Scotland, our Britain*.

Alt sammen ude i det offentlige rum – en offentlig debat. Her ligner Skotland et typisk demokratisk land: Mange holdninger kommer til udtryk, og alle medier bruges i det, de fleste skotter betegner som den vigtigste demokratiske begivenhed i landets historie. Der er plads til alt. Fra kommunisterne til den yderligtgående højrebevægelse med Scottish Defence League i spidsen.

YAE ELLER NAE?

Blandt skotterne finder man forskellige argumenter for henholdsvis et ja eller et nej: Nogle begrundet et ja med, at skotterne selv kan klare sig. De har universiteter i verdensklasse, og olieressourcerne vil sørge for en solid indtjeningskilde. Andre lægger vægt på, at Skotland ikke bør presses med i en britisk udenrigspolitik, som de ikke er enige i. Som det er nu, bestemmer Skotland selv over deres egen uddannelses-, miljø-, sundheds-, og kulturpolitik, mens eksempelvis finans- og forsvarspolitik er et fællesbritisk anliggende, som London tager sig af. Fortalerne for et nej nævner blandt andet, at det ikke kan vides sikkert, om Skotland stadig vil kunne benytte det britiske pund som valuta. Denne usikkerhed har da også allerede fået flere virksomheder med base i Skotland til at flytte til England og Wales.

DET OFFENTLIGE HUS

Et andet sted, der fortjener lidt opmærksomhed, er pubben, som er central i hele Storbritannien. Ordet *pub* er en forkortelse for *public house*, et sted som altid har spillet en rolle for debatten. Flere irske revolutioner siges at være begyndt i pubs, og også store forfattere har villigt diskuteret deres litteratur her. Det offentlige hus er af en mere holdningsdannende karakter end de vante bodegaer herhjemme. Det er meget almindeligt at tage avisen med på en pub, og sætter man sig i baren, går der ikke længe, før andre deroppe vender sig om og spørger: "And what do you think?" Pubben er et sted, der fremmer en særlig debat.

Selv om svaret på spørgsmålet om uafhængighed også er partipolitisk repræsenteret – det stærke Scottish National Party er for, mens det mere britisksindede Scottish Labour Party er imod – så spiller den almene skotske borger altså en vigtig rolle i debatten.

BETYDNINGEN FOR EUROPA

Men ikke kun i Skotland er debatten af betydning, for valget har også et perspektiv i forhold til Nordirland og Europa generelt. Afstemningen viser, at det kan lade sig gøre at løsrive sig fra det stærke Storbritannien. Dette har også påvirket følelserne hos de mere irksindede i Nordirland. Her blev der tilbage i 1973 afholdt en afstemning om selvsamme spørgsmål, og skotternes valg gør spørgsmålet relevant igen. Derudover er det interessant at opleve uafhængighedsentusiastiske skotter på både venstre- og højrefløjen. I kølvandet på den generelle fremgang for nationalistiske partier ved Europa-Parlamentsvalget tilbage i maj måned er det vigtigt at følge udviklingen i Skotland specifikt og Storbritannien generelt. Med dette kan jeg kun opfordre til en større interesse herhjemme.

Og så er nationalretten haggis – kogte fåreindvolde med kartoffelmos og whiskysovs – en sand fornøjelse! ♦

FOKUS: OFFENTLIG DEBAT TIL DEBAT

'CONTESTING IDEOLOGIES OF THE EUROPEAN PUBLIC SPHERE'

Ditte Maria Brasso Sørensen er ph.d.-studerende på Institutet. Hun skriver og svarer her på, hvad hendes projekt handler om, hvorfor det er interessant, og ikke mindst hvad hun ønsker at bidrage med.

Ditte Maria Brasso Sørensen, ph.d.-studerende – Institut for Statskundskab

HVAD UNDERSØGER JEG I MIT PH.D.-PROJEKT?

Jeg undersøger, hvordan den eksisterende teori om demokratisk legitimitet – med særligt fokus på den offentlige sfære – spiller sammen med de ændringer i den politiske virkelighed, som den øgede europæiske integration har ført med sig.

Da en sammenslutning af intellektuelle i 2012 offentligt gik ud og støttede et manifest med titlen *We are Europe*, støttede de samtidig en særlig forståelse af europæisk demokrati og offentlighed. I manifestet forsøgte de desuden at fastlåse bestemte fortolkninger af politiske begreber som 'frivillighed', 'borger', 'deltagelse' og 'demokrati'. Det er underliggende forståelser af europæisk demokrati og offentlighed, som de kommer til udtryk i dette bidrag og andre steder, jeg gennem min forskning ønsker at forstå.

HVORFOR ER DET INTERESSANT?

Spørgsmålet om bæredygtigheden og kvaliteten af den europæiske offentlighed er blevet aktuelt af flere grunde. Det skyldes både den økonomiske integration mellem de europæiske stater, den stigende politiske forbundenhed og de fortsatte udsigter til en europæisk føderal sammenslutning.

I 2012 opfordrede de Europæiske Fagforeningers Sammenslutning til 'a Day of Action and Solidarity', som resulterede i fællesstrejker på tværs af 40 organisationer i 26 europæiske lande. I 2013 nåede det europæiske borgerinitiativ "One of Us", der ønsker, at EU skal ophøre med at støtte forskning, der gør brug af menneskefostre, langt over den million støtteerklæringer, det kræves, for at Kommissionen skal behandle initiativet. Og i dag ses tegn på en gryende europæisk 'Anti-Gender'-bevægelse på tværs af lande som Frankrig, Polen og Italien. Uanset om disse bevægelser opnår sine mål, er de eksempler på civile grupper, der forsøger at påvirke europæisk politik, og derfor er de med til pege på en forskelligartet, politiseret og aktiv europæisk offentlighed.

HVORDAN KAN MAN FORSTÅ DEN OFFENTLIGE SFÆRE?

Begrebet 'offentlig sfære' kan både forstås empirisk – som kommunikationskanaler og mediedækning – og normativt-teoretisk. I mit projekt har jeg fokus på den normative teoretiske forståelse. Normative spørgsmål om europæisk offentlighed er tæt knyttet til spørgsmål om demokratisk legitimitet og til det tilbagevendende tema om EU's demokratiske underskud.

Fortsættes på side 34

I den normative udlægning er den offentlige sfære rummet, hvor politiske holdninger samles og revideres, og hvor en offentlig holdning kan konstrueres. Det er herigennem, at en offentlig holdning bliver til en politisk kraft, og det er rummet, hvorigennem politikere holdes til ansvar for deres politik. Derfor afhænger det demokratiske politiske systems legitimitet af den offentlige sfæres eksistens, struktur og kvalitet.

HVAD ØNSKER JEG AT UNDERSØGE?

Konkret ønsker jeg at sætte fokus på de forskellige opfat-
telser og ambitioner på vegne af den europæiske offent-
lighed, som de findes i nuværende politiske debatter.
Det europæiske samarbejde er i dag blevet noget, som
civilsamfundet aktivt forholder sig til, og man taler i den
forbindelse om bruddet med en "permissive consensus".
I perioden kendetegnet som "permissive consensus" var
det europæiske samarbejde noget, eliter kunne arbejde
med uden for offentlighedens søgelys, og samarbejdets
legitimitet var i høj grad bundet op på de konkrete re-
sultater, der blev skabt. Det står i kontrast til i dag, hvor
det europæiske samarbejde er blevet et tema, der disku-
teres offentligt. Senest kom det til udtryk i forbindelse
med det nyligt afholdte valg til Europaparlamentet, hvor
der blev sat spørgsmålstejn ved ønskværdigheden af en
stigende europæisk integration.

Ved at benytte en ideologi-analytisk linse ønsker jeg at
belyse, hvordan forskellige politiske koncepter bliver for-
stået, fortolket og forsøgt fastlåst og derved opnå en mere
nuanceret viden om, hvordan de centrale politiske kon-
cepter fortolkes, når de bruges i en post-national kontekst.

De ideologiske strukturer, jeg ønsker at undersøge i mit
projekt, er:

1) '*Anti-Europe*'. Her ønsker jeg at fokusere på den
ideologiske fællesmængde blandt modstandere af en
dybere europæisk integration og deres forståelse af fx

direkte versus repræsentativt demokrati, deres fortolk-
ning af, hvad et folk er, og relationen mellem popu-
lisme og elitisme.

2) '*Federal Europe*'. Viviane Reding har gjort sig berømt
ved at advokere for et 'United States of Europe'. Ideen
om et føderalt Europa skal ikke blot forstås som et po-
litisk institutionelt ønske, men som en bredere tanke-
struktur, der rummer ideer med rødder i kosmopoli-
tisk demokrati, rettigheder og et fokus på individet.

3) '*Christian Europe*'. Her ønsker jeg at belyse forståel-
sen af Europa som et kristent fællesskab, hvor de po-
litiske begreber og rettigheder skal forstås via deres
konstituering i et kristent fundament. Fokuseringen på
et kristent Europa var især synligt i debatten om den
europæiske forfatning, men ses i dag videreført i debat-
ter omkring minoriteters rettigheder i Europa.

De ovenstående ideologier har jeg valgt, fordi det er
brede ideologiske strukturer, der har været artikuleret
på tværs af Europa, og som har haft indflydelse på de-
batter om europæisk offentlighed og demokrati.

HVORDAN ØNSKER JEG AT BIDRAGE?

Med mit forskningsprojekt ønsker jeg at bidrage til en
videreudvikling af det teoretiske arbejde omkring de-
mokratisk deltagelse og den offentlige sfære, der tager
højde for den ændring i vores politiske virkelighed,
som det tættere europæiske samarbejde her medført.
Ambitionen er derfor ikke at måle de analyserede ideo-
logier op imod en prædefineret normativ standard,
men snarere at informere den eksisterende normative
teori ved at berige den med nuancer fra aktuelle debat-
ter. Jeg mener, at det nødvendigt at tage udgangspunkt i
den politiske virkelighed, vi lever i, og måden vi forstår
den på, for at kunne videretænke teorien om europæ-
isk offentlighed og demokrati og i sidste ende komme
tættere på en relevant teoretisk position. ♦

FOKUS: OFFENTLIG DEBAT TIL DEBAT

STATSKUNDSKAB I MEDIEMØLLEN

Midt i sommerens hede eksamensperiode måtte Peter Nykjær fra Kontaktudvalget smide pen og papir for at agere tutorgruppens talerør i medierne. Vi har sat ham stævne for at blive klogere på, hvordan det opleves pludselig at få en tur i den store mediemølle.

Af Anders Bencke Nielsen

I slutningen af sidste semester producerede to antropologistuderende en radioudsendelse, der satte fokus på opvarmningen på introforløbet på Statskundskab i 2012. Opvarmningen blev beskyldt for at være sexistisk og krænkende. Kort efter fulgte en hed debat blandt de studerende, og medierne lugtede en god historie. Før han vidste af det, skulle Peter fra Kontaktudvalget, der er ansvarlig for planlægning og afvikling af introforløbet, stå på mål for introforløbet på Statskundskab.

"I Kontaktudvalget blev vi hurtigt opmærksomme på udsendelsen, og vi vidste, at det ville tiltrække stor opmærksomhed fra de studerende. Men vi havde ikke forestillet os, at sagen også ville tiltrække opmærksomhed udefra," starter Peter og fortæller videre, hvordan forskellige danske medier fra Metroxpress over Politiken til Universitetsavisen kontaktede udvalgets medlemmer.

MEDIERNES DAGSORDEN

"Det var en udfordring pludselig at skulle stå på mål for sit studie og et introforløb, som man selv havde taget del i og oplevet positivt – også selvom vi godt kunne se, at visse aspekter af opvarmningen skulle ændres. Men samtidig oplevede vi heller ikke, at omfanget af kritikken altid var berettiget," siger Peter med henvisning til mediernes håndtering af sagen.

"Den oprindelige kritik, der udgik af radioprogrammet, omhandlede primært opvarmningerne. Men så snart medierne greb historien, kom det hurtigt til at handle om at vende folkestemningen mod Statskundskab. Historiens intention blev altså en anden."

At medierne havde en dagsorden, kom ifølge Peter til udtryk ved, at dækningen ikke altid var lige nuanceret. "Journalistisk set er den bedste historie også den dårlige historie. Og når medierne linkede til deres artikler på Facebook og Twitter, var det ikke historien om de

97 % positive evalueringer, der blev fremhævet. Det gjorde derimod den negative historie om tvang og seksisme," fortæller Peter.

DEN SVÆRE BALANCEGANG

For Peter og Kontaktudvalget var håndteringen af medierne hele tiden en balancegang mellem at lægge sig fladt ned og stå på hælene. "Vi tænkte meget over, hvordan vi udtrykte os. På den ene side ville vi gerne fortælle en masse positive ting om introforløbet samtidig med, at det ikke skulle lyde som om, at vi ikke tog kritikken til os. På den anden side ville vi dog heller ikke lægge os fladt ned og lade medierne diktere dagsordenen."

Derudover skulle Kontaktudvalget løbende sikre sig, at de havde både institutledelsens og de studerendes opbakning. Den vej, Kontaktudvalget valgte, faldt ikke i god jord hos alle.

"Der var nogen internt på studiet, der mente, at vi ikke var aggressive nok i vores forsvar af introforløbet. Men for at genvinde folkestemningen og sikre, at de studerende fortsat selv kan forvalte introforløbet, mente vi, at det var nødvendigt at sluge nogle kameler. Vi var hele tiden af den opfattelse, at hvad der udadtil tabes, indadtil skal vindes."

I BAGKLOGSKABENS KLARE LYS

Når Peter Nykjær kigger tilbage på forløbet, træder særligt én ting frem, nemlig mediernes egen logik. "Når først mediemøllen kværner, skal man huske, at ens udtalelser kan tolkes på flere måder. Det nytter ikke at have en naiv tiltro til mediernes vilje til at rapportere og formidle ens udtalelser, for medierne har sin helt egen dagsorden," siger han.

Har Peter og Kontaktudvalget lært noget af affæren? "Helt bestemt. Jeg er af den klare overbevisning, at tutorgruppen står klart bedre rustet, hvis der skulle ske noget lignende i fremtiden. Hvilket vi selvfølgelig ikke håber kommer til at ske." ♦

DEBATTEN TIL DEBAT: POLITIKENS DEBATTØR- OG KRITIKERSKOLE

Statskundskabsstuderende melder sig i hobetal til Politikens debattør- og kritikerskole. Vi mødtes med opinionsredaktør Per Michael Jespersen til en snak om kritikerskolen og den danske debatkultur.

Af Lasse Raagaard Jønsson

I 2013 blev de optagede på Politikens debattør- og kritikerskole undervist af Bjarne Corydon, Martin Krasnik og Pia Kjærsgaard. Kritikerskolen kan ses som endnu et skud på stammen af meningsdanner- og debattørskoler. På Ceveas meningsdanneruddannelse, Informations medieundervisning og Cepos Akademiet undervises unge i at begå sig i den offentlige debat. I 2014 er der optaget 150 nye debattører hos Politiken. Er det et tegn på, at den offentlige debat bliver professionaliseret?

I foråret skrev statskundskabsstuderende Eric Carter, at "kritikerskoler risikerer at skade demokratiet" – frygten er en debat, hvor kun de trænedes sidder på dagsordenen. Dette så vi også ved en række velbesøgte debatarrangementer i foråret, 'Djofokrati – folkestyre eller folkestyring', hvor polariseringen af den offentlige debat, professionaliseringen og elitestyningen blev sat i perspektiv.

DEN MANGFOLDIGE DEBATKULTUR

Den danske debatkultur er en af de bedste i verden, mener opinionsredaktør og initiativtager til Politikens debattør- og kritikerskole Per Michael Jespersen. Det begrundes redaktøren i, at eksponeringen af debatindlæg i Danmark er stor, mens vejen fra civilsamfund til nationale dagsordener er kort. Hvad der starter som et

kort debatindlæg, bliver hurtigt til et tema i Deadline. Danmark er med andre ord langt i forhold til Habermas' ideal om den borgerlige offentlighed.

Styrken ved den danske debat er dens mangfoldighed; mange forsøger at komme til orde, og det er relativt nemt at brænde igennem. Som eksempel herpå fremhæver Per Michael Jespersen, at Politiken modtager cirka 20.000 læserbreve om året. Til sammenligning modtager *The Guardian* ikke engang halvt så mange. Hvor nogle ser en elitestyret debat, betoner Per Michael Jespersen dens mangfoldig.

MENINGSDANNERNE?

Per Michael Jespersen har svært ved at genkende kritikken af, at Politikens debattør- og kritikerskole er en 'eliteskole' for de højtuddannede. Han pointerer, at det er vigtigt at skelne mellem meningsdanner- og debatskoler: "Meningsdannere som Cevea og Cepos forsøger at lære en menighed at sætte en socialdemokratisk eller en borgerlig dagsorden. Vores udgangspunkt er et helt andet." Politikens debattør- og kritikerskole fokuserer på debatten i stedet for på én bestemt dagsorden. Samtidig rekrutterer skolen debattører på tværs af politiske og sociale skel, både røde og blå, studerende og håndværkere.

FOKUS: OFFENTLIG DEBAT TIL DEBAT

KONFRONTATION OG NYHEDSKRITERIER

Ifølge Per Michael Jespersen er det ikke retoriske virkemidler og elitedebattører, der dominerer den offentlige debat, men derimod mennesker, som evner at rykke den etablerede dagsorden ved at formidle sin egen sociale virkelighed. Han fremhæver Lisbeth Zornig, Yahya Hassan og Mattias Tesfaye som eksempler herpå, og det er netop sådanne debattører, Politiken gerne vil kultivere.

Yahya Hassan kom uden medietræning på debatscenen i oktober 2013, og i slutningen af året blev han af Politiken kåret som årets mest indflydelsesrige debattør. Yahya Hassan spillede dog med på mediernes præmisser: *"Jeg er fucking vred på mine forældres generation"* rummer den konfrontation og nyhedsværdi, medierne søger. Men jagten efter konfrontation er ikke nødvendigvis et onde. Som medie søger Politiken netop efter perspektiver, der aggressivt konfronterer den etablerede konsensus. Mediernes søgen efter konfrontation og debattens folkelige forankring er altså ikke modsætninger, mener Per Michael Jespersen.

Man må spørge: Er en bred mangfoldig debat et mål i sig selv? Professor ved CBS Ove Kaj Pedersen udtalte sig i august kritisk om det offentlige rums tilstand. Udtalelsen faldt, efter at finansminister Bjarne Corydon

havde gjort brug af Ove Kaj Pedersens begreb 'konkurrencestat', hvilket affødte tonsvis af debatindlæg med diverse holdninger til begrebet.

"Der er for mange meningsdannere i dette land og for få vidensdannere. [...] Her i landet tiltager man sig retten til at have en mening uden at have undersøgt, hvad man taler om," udtalte Ove Kaj Pedersen. Han syntes, at det føltes som en spand kold vand i hovedet at komme hjem til den danske debat efter en tur i USA, hvor debatten foregår på et helt andet niveau. Når man i Danmark skal mene noget om alting, mistes nuancerne i debatten. Per Michael Jespersens mangfoldige debat har dermed sine ofre – et af dem er Ove Kaj Pedersens konkurrencestatsbegreb.

EN FOLKELIG DEBATKULTUR?

Målet i mange debatsektioner er modsætningsforhold, og derfor bliver medie- og debattræningen på diverse skoler hurtigt en øvelse i konfrontation. Konfrontationslogikken skader dog ikke nødvendigvis debattens folkelighed. Når målet er opgør med etablerer konsensusser, vil nye perspektiver fra borgere med alternative sociale virkeligheder altid være kærkomne. I konfrontation og overskrifter med gennemslagskraft er det måske nuancerne, og ikke folkeligheden, som tabes. ♦

REPORTAGE FRA KUA:

SLÅ ØRERNE UD

MED ANDRE ORD var med, da professor i politologi fra Yale University, Bryan Garsten, gæstede KUA og bad de tilhørende om at lukke øjnene og bruge ørerne i stedet. Der ligger nemlig en særlig demokratisk værdi i det at lytte.

Af Anders Bencke Nielsen

Bryan Garsten har som politolog kastet sig over retorikken og noget så atypisk som betydningen af det at lytte. At bruge ørerne hensætter nemlig lytteren i en særlig stemning. Denne stemning fik tilhørerne selv lov til at opleve, da han på bedste pædagogiske vis bad os lukke øjnene og i stedet fokusere på at høre og opleve hans stemme. Vi skulle simpelthen koncentrere os om at lytte.

DU HØRER IKKE DET, DU HØRER

Men hvorfor inddrage ørerne i politologien på denne måde? Bryan Garsten har fundet inspiration i den amerikanske musiker og forfatter Aaron Coplands bog fra 1939, *What to Listen for in Music*. Copland var optaget af, at der synes at være en diskrepans mellem musikens udtryk, eksempelvis toner og tekst, og det lytteren efterfølgende husker og genkender musikken på.

Heri har Bryan Garsten fundet en analogi til retorikken og den demokratiske debat. For måske gør det samme fænomen sig gældende her – at de, der deltager i den offentlige debat, ikke genkender afsenderens argumenter og idéer? Hvis man skeler til et habermasianisk demokratiideal, udgør et sådant fænomen selvsagt et demokratisk problem. Og samtidig bliver evnen til at lytte og opfange argumenter en demokratisk dyd.

ET BENSPÆND FOR HABERMAS?

Betyder det så, at vores infantile høreelse og fattesvage hukommelse spænder ben for Habermas' drøm om et deliberativt demokrati? Ikke helt. Igen er Bryan Garsten blevet inspireret af Copland.

Ifølge Copland kan kløften mellem musikken og lytteren nemlig overkommes gennem den rette instruktion. Det var netop det, Copland ønskede med sin bog – at lære folk at lytte og blive integreret med musikken.

Copland skrev, at den bedste lytter befinder sig både inde i og uden for musikken. Kun herigennem kan lytteren finde ind til kernemelodien i musikken. Kun ved at tage dette ansvar alvorligt, får lytteren det optimale udbytte af musikken.

HABERMAS LEVER LIDT ENDNU

Bryan Garsten mener, at det samme gør sig gældende for deltagerne i den demokratiske debat. Medierne har en tendens til at stå uden for politiske taler og udsagn i et forsøg på at sætte disse i bås. Men hvis den offentlige debat ikke skal ende med at bestå af uprøvede argumenter og synspunkter, er det essentielt, at tilhørerne, lytterne, forholder sig til udsagnene indefra.

At forholde sig til udsagn indefra betyder, at man som lytter skal lade sig opsluge fuldstændig af de argumenter, der fremsættes. I al fald for en stund. For kun på den måde kan eksempelvis en politisk tale gøre sin indvirkning. Og kun på den måde er det muligt at finde ind til kernen i argumentet. Ligesom det også er muligt at finde kernemelodien i musikken.

Er det virkelig så enkelt at få en habermasianer til at klappe i sine små hænder? Måske ikke. Ifølge Bryan Garsten stiller den rette måde at lytte på store krav til den enkelte. Krav, der ikke nødvendigvis kan honoreres.

Hvordan man end vurderer fremtidsperspektiverne for et deliberativt demokrati bygget på evnen til at lytte, kommer man ikke uden om, at Bryan Garstens forskning er et inspirerende eksempel på, at politologien kan få noget ud af at lytte til musikken. Selv med lukkede øjne. ♦

MED ANDRE ORD takker professor i retorik på Københavns Universitet, Christian Koch, for at henlede opmærksomheden på arrangementet.

SAMMENLIGNENDE STATSKUNDSKAB

DERFOR SKAL DU LÆSE SÅ MEGET

Da studiestart meldte sin ankomst, stod det klart for mange studerende på femte semester, at Sammenlignende Statskundskab ville blive en stor mundfuld. Vi har mødt fagkoordinator Julie Hassing til en snak om ECTS-point, ambitionsniveau og forventningsafstemning.

Af Anders Bencke Nielsen

Hvordan kan det være, at pensum er blevet sat til 1900 sider? Det virker som meget for et fag på 10 ECTS-point?

”Først og fremmest har de studerende længe efterspurgt mere undervisning. Og i forlængelse af studieefterspurtsreformen, der netop betoner, at studiet skal læses på fuldtid, er vi blevet pålagt at give de studerende mere undervisning. Men det medfører også mere pensum, for ellers har vi ikke noget at snakke om til undervisningen,” lægger Julie Hassing ud.

Hun fremhæver også, at den ekstra undervisning har gjort det muligt at indlægge skriftlige øvelsesopgaver, hvilket de studerende ligeledes har efterspurgt.

HØJERE AMBITIONER

Derudover er det øgede pensum også udtryk for et ønske om at det hæve det faglige niveau. Julie Hassing fortæller:

”Faget er blevet udviklet på baggrund af læseplaner fra de bedste universiteter i verden. På KU går de bedste statskundskabsstuderende i Danmark, og derfor skal vi også give dem den bedst mulige uddannelse. Og det gør man blandt andet ved kontinuerligt at udfordre de studerende og sætte dem under pres.”

Julie Hassing lægger vægt på, at tilsvarende fag på Cambridge og Harvard har en langt større læsebyrde.

”Vi skal klæde de studerende på til at kunne matche disse universiteter, for vores kandidater vil i fremtiden komme til at konkurrere med kandidater fra disse universiteter i langt højere grad end i dag.”

ECTS-POINT IKKE LIG MED LÆSEBYRDE

Julie Hassing fortæller videre, at der blandt de studerende har været en forkert opfattelse af, hvad ECTS-point egentlig er et udtryk for.

”Der har været en tendens til, at ECTS tolkes som udtryk for læsebyrde, altså længden af pensum, men det er forkert. ECTS er et fælleseuropæisk udtryk for arbejdsbyrde udtrykt i antallet af timer, man forventes at bruge på faget.”

Konkret betyder dette, at pensummængden skal vurderes relativt i forhold til stoffets sværhedsgrad, og derfor giver pensummængde alene ikke et retvisende udtryk for, hvor stor indsats faget kræver.

ET SPØRGSMÅL OM FORVENTNINGER

Mere undervisning og højere ambitionsniveau har tilsyneladende givet faget en vis volumen. Men hvad betyder det for de forventninger, Julie Hassing har til de studerende?

”Jeg forventer, at de studerende læser fuldtid, og jeg forventer, at de studerende bruger omtrent to dage om ugen på forberedelse til undervisning og forelæsning og yderligere, hvis der er opgaver,” udtaler hun.

Men hvis ECTS-point er et udtryk for arbejdsbyrde, og hvis det forventes, at de studerende bruger omtrent to dage om ugen på forberedelse til Sammenlignende Statskundskab, følger det så ikke logisk heraf, at forberedelsen til International Politik løber op i fire arbejdsdage? Hvorved studiet kommet til at fylde mere end et fuldtidsstudie?

”Studienævnet, hvor de studerendes egne repræsentanter sidder, har godkendt fagene ud fra retningslinjerne i Studieordningen. Og der er taget mange hensyn til, at International Politik og Sammenlignende Statskundskab fungerer sammen. Eksempelvis har Sammenlignende Statskundskab en skriftlig eksamen før jul, og International Politik har en mundtlig eksamen efter jul,” siger Julie Hassing.

Ifølge Julie Hassing har flere studerende i egne evalueringer oplyst, at de ikke lægger de timer i studiet, som er krævet af et fuldtidsstudie.

”Hvis vi ønsker de bedste kandidater, bliver vi nødt til at oppe os på det punkt. Så enkelt er det. Så det korte svar er, at cirka to dages forberedelse som tommelfingerregel er yderst rimeligt, hvis faget skal give det optimale faglige udbytte. Som fagkoordinator vil jeg ikke kunne stå inde for andet,” afslutter Julie Hassing. ♦

FORVALTNINGEN I SKØNLITTERATUREN

FORVALTNINGENS NORMALITET – ELLER HVORDAN SKAL DYRENE SLAGTES?

Der er meget at hente i skønlitteraturen. Også for en videnskabsmand. For litteraturen kredser om den samme virkelighed, som forskeren beskæftiger sig med. Mens forskningen skaber abstrakte billeder, virker skønlitteraturen levendegørende og horisontudvidende.

Torben Beck Jørgensen, professor emeritus – Institut for Statskundskab

”Hvor skal jeg sætte mig? I en lænestol eller ved skrivebordet?” spurgte en studerende, som fulgte mit udbud om forvaltningen i skønlitteraturen. Hun satte fingeren på et ømt punkt. Hvis man skal læse en roman som forberedelse til undervisningen, hvilken kontekst er så den rette? Litteraturens eller videnskabens? Lænestolens eller skrivebordets? Jeg har mødt det tvesind mange gange. En retspsykiater, der hørte et foredrag, jeg holdt om retsvæsenet i skønlitteraturen, meddelte kategorisk, at han aldrig læste skønlitteratur i forbindelse med sit arbejde, kun i privaten. Dostojevskijs Dobbeltgænger var ganske vist interessant for en psykiater, men den skulle ikke blandes sammen med Videnskaben. Litteratur og videnskab skal med andre ord adskilles. Denne adskillelse er en mærkelig realitet, som den amerikanske sociolog Nisbeth har berettet glimrende om i *Sociologi som kunstform*. Det er en adskillelse, der opstod i løbet af 1800-tallet, og som siden har været en del af vores (mis)forståelse af erkendelsens veje.

Det er en forudmende adskillelse, for der er meget at hente i litteraturen. En af grundene – som blandt andet bliver påpeget af Aldous Huxley i *Literature and Science* – er forskellene i det anvendte sprog.

Videnskaben tilstræber konsistente teorier, klare begreber, logisk sammenhæng og kausalitet, og dens afbildning af virkeligheden bliver derfor en abstraktion. Skønlitteraturen kan derimod – med en vis opofrelse af dokumentation og efterprøvnbarhed! – arbejde med dobbelttydigheder, paradokser og et associationsrigt

sprog, som gør skildringen af virkeligheden ikke bare farverig og levende, men også mere gennemtrængende og horisontudvidende.

”Skønlitteraturen kan (...) arbejde med dobbelttydigheder, paradokser og et associationsrigt sprog, som gør skildringen af virkeligheden ikke bare farverig og levende, men også mere gennemtrængende og horisontudvidende” – *Torben Beck Jørgensen*

En af de bøger, der demonstrerer skønlitteraturens stærke sider, og som har rykket rundt på mig som forvaltningsforsker, er P.C. Jersilds roman *Grisejagten* fra 1968. Bogens meget lav-

praktiske udgangspunkt er vedtagelsen af en ny lov, der har til sigte at forbedre svineavl. Det betyder, at en bestemt svinerace af ringe kvalitet skal udryddes. Jersild skildrer, hvorledes en ny myndighed opbygges til dette formål. Der skal først og fremmest findes en leder, der kan stå for opbygningen, både alle de praktiske ting og balanceringen mellem forskellige interesser. Der skal findes lokaler, ansættes personale, forhandles budget på plads og afklares kompetenceforhold. Og der skal pisses territorier af i forhold til eksisterende myndigheder samt sikres opbakning fra videnscentre og eksperter, alt imens man lytter til diverse mere eller mindre

dunkle politiske signaler. Endelig skal der findes på et navn, der ikke fortæller, at formålet er komplet udryddelse af en svinerace – det ville være for skræmmende – men snarere noget, der signalerer service. Det sidste lykkes ikke, men man kan enes om *Statens Husdyrinspektion*, som signalerer en passende klassisk, neutral autoritet.

”Direktøren ender alene ude i den barske natur sammen med en syg gris, som han tager sig kærligt af” – Torben Beck Jørgensen

Det var den politisk-administrative overbygning. Så er der den praktisk-tekniske side af sagen. Gotland udvælges som forsøgsområde. Det er et område, der er fysisk isoleret, og det er derfor bedst at gennemføre det første forsøg på udryddelsen af den tvivlsomme svinerace på dette sted. Dernæst er der mange andre praktiske spørgsmål, der skal afklares. Den administrative overbygning sidder i Stockholm. Der skal derfor også etableres en lokalafdeling i Visby med distriktsafdelinger rundt om på Gotland. Her skal ansættes folk, der er lokalkendte, men ikke sammenspiste. Dernæst: Hvilken slagtningsmetode skal anvendes, når der er tale om masseslagtninger? Hvordan tilrettelægges slagtingerne på en passende diskret måde? Hvilken afregningspris skal der anvendes over for landmændene? Mange andre spørgsmål hober sig op. Spørgsmål, som den juridisk uddannede direktør må tage sig af.

Hvorfor er denne bog nu så interessant for en forvaltningsforsker og en statskundskabsstuderende? Som tidligere fuldmægtig i Finansministeriet og forsker i offentlig forvaltning kan jeg skrive under på, at fremstillingen er særdeles realistisk. Der er altid et mylder af praktiske spørgsmål, samtidig med at det gøres klart, at forvaltning ikke bare er teknik, det er også politikens fortsættelse med andre midler. Bogen er et godt dækkende studie i implementering.

Jersild er faktisk forud for samfundsforskningen. Bogen udkommer 5-6 år, før den første bog inden for implementeringsforskningen ser dagens lys, og den foruddiskonterer de problemstillinger, som Pressman & Wildavsky og senere Bardach udviklede i henholdsvis *Implementation* og *Implementation Games*. Jersild har tillige et skarpt blik for mulige – for ikke at sige

absurde – afsporinger af processen. Hos ham er politik ikke bare i spørgsmålet, om man skal bruge nedfrysning eller gasning som slagtningsmetode, men også i spørgsmålet om, hvilken leverandør af slagtningsanlæg, det er politisk opportunt at vælge. Der er også (følsom) politik i, hvorledes man håndterer de landmænd, som nægter at aflevere deres svin til aflivning. Der er jo nogen, der holder af deres husdyr!

Som bogen skrider frem, udvikler implementeringsprocessen sig i ejendommelige bugtninger for den rationelt planlæggende myndighed. Tekniske og administrative særinteresser folder sig ud i al deres pragt, og teknisk effektivitet (produktionslogik) står over for regler og private karrieredrømme. Civil ulydighed blandt landmænd fører til, at svin slippes løs, eller de stikker af, gemmer sig i skovene. Nogle forsøger at borttransportere deres svin i både. Der afpatruljeres med skibe, lægges oliespæringer ud på mistænkelige steder, sættes ind med særlige skytter, og fra helikoptere nedskydes svin ude i uvejsomt terræn.

Hvordan er det så at være øverste chef i dette klude-tæppe? Jersild bygger romanen op som direktørens dagbogsfortegnelser. Herved får vi det med, som skønlitteraturen bedre og mere frit kan tumle med end forskningen, nemlig det personligt oplevede. Vi ser ind i lederens virkelighed, hvor alverdens hensyn og interesser skal balanceres i en verden bestående af deadlines, irriterende medieinteresse, bagtalelser, drikfældighed og ind imellem vanskelige personlige, private problemer. Det personlige og det arbejdsmæssige flettes til sidst sammen. Den stadige konfrontation med selve opgaven – den fysiske udryddelse af en svinerace – nedbryder den nødvendige distance til ”objektet”. Direktøren ender alene ude i den barske natur sammen med en syg gris, som han tager sig kærligt af.

Hvis det så var det, vi fik ud af den bog, har vi ikke fanget Jersilds dybereliggende budskab. Jeg var glad for at læse en spændende beskrivelse af helt normale forvaltningsfænomener. Men Jersild vil noget mere. Han skrev Grisejagten efter at have læst Rudolf Höss: Kommandant in Auschwitz. Kør derfor ”søg gris, erstat med jøde”, og bogen bliver til en uhyggelig fremstilling af normalitetens problematik: At alt kan håndteres af en normalt arbejdende forvaltning, der uanset opgavens karakter helst hengiver sig til spørgsmål om legalitet, kompetencer, territorier, effektivitet og karrieremuligheder. ♦

BILLEDET SOM SIKKERHEDS-POLITISK UDFORDRING

Images and International Security er et nyt forskningsprojekt med base på Institut for Statskundskab. Professor Lene Hansen har fået tildelt knap 7.5 millioner kroner af Det Frie Forskningsråd til at undersøge billeders rolle i international politik. Vi mødte Lene Hansen og lektor Rebecca Adler-Nissen, som også deltager i projektet, til en snak.

Af Søren Damsbo-Svendsen

”Vi hører ofte vendingen ‘et billede siger mere end tusind ord’. Det understreger, at der er en alment udbredt forestilling om, at visuelle afbildninger kommunikerer på en anden måde end tekst og tale. Men hvordan kædes billeder sammen med ført eller anbefalet udenrigspolitik? Det spørgsmål står centralt for *Images and International Security*,” fortæller Lene Hansen.

Baggrunden for projektet er også knyttet til de øgede muligheder for at producere og cirkulere billeder, som er opstået gennem de seneste 10-15 år.

”Et af de spørgsmål, som bliver diskuteret inden for studiet af international politik (IP), er, om vi lever i en mere visuel kultur. Er det sådan, at billeder fylder mere, når stats- og regeringschefer træffer beslutninger? Er billeder blevet mere centrale for, hvordan udenrigspolitik ser ud i dag? Betyder sociale medier, at sikkerhedspolitik bliver kommunikeret mere visuelt end tekstligt?” fortsætter Rebecca Adler-Nissen.

TEORI OG VIRKELIGHED

Images and International Security er på den ene side drevet af empiriske spørgsmål om konkrete billeders betydning for militære konflikter, diplomati og ikke-militære trusler.

”Jeg har næsten altid kombineret teoriudvikling med konkrete cases, og Muhammedsagen blev det skub, som fik mig til at gå fra analyser baseret på det tekstlige til at tage det visuelle ind,” siger Lene Hansen.

På den anden side er projektets centrale formål ifølge Lene Hansen at udvikle teori og metode:

”Der er ikke lavet særlig meget forskning omkring billeders betydning for sikkerhedspolitik, så projektet er det, man vil kalde grundforskning. Og når et område er nyt, er behovet for teori og metode stort.

Vores primære succeskriterium er derfor, at vi får skabt et projekt, der kan levere på de fronter.”

København er i forvejen godt placeret på IP-verdenskortet som et sted, hvor ny IP-teori produceres. ’Københavnerskolen’ er et prominent eksempel, og Lene Hansen og Rebecca Adler-Nissen er allerede kendte for deres bidrag til blandt andet diskursanalytisk metode og ny diplomatisk teori.

DELPROJEKTER

Projektet er struktureret omkring tre delprojekter. Et af dem ser på repræsentationer af menneskelig lidelse under militære konflikter. Selv når sådan billeder bliver mødt med stærke følelsesmæssige reaktioner fra journalister og politikere, er der ikke en entydig kobling til en bestemt udenrigspolitik.

”En grundhypotese i dette projekt er, at billeders mening forhandles politisk,” siger Rebecca Adler-Nissen. Hun fortsætter:

”Vi kan sætte fingeren på den forhandlingsproces, som gør, at et billede rent faktisk bliver til et sikkerhedsproblem og kobles til nogle bestemte politiske svar. Billeder er ikke entydige. Vores fokus på den politiske forhandling adskiller vores projekt fra meget af den forskning, der finder sted inden for eksempelvis medievidenskab eller kunsthistorie.”

Et andet delprojekt undersøger, i hvilken grad ikke-militære trusler understøttes af billeder.

”Vores hypotese er, at der er forskel på, hvor ofte og hvordan nyhedsmedier bruger billeder til at illustrere dækning af ikke-militære trusler. For eksempel kan artikler om klimaforandring trække på det ikoniske billede af isbjørnen, som er strandet på en isflage. Cybersikkerhed har ikke det samme indarbejdede visuelle repertoire.

Foto: Johan Spanner

Men der er ingen, som før har undersøgt systematisk, om den hypotese faktisk holder stik,” siger Lene Hansen.

Det tredje delprojekt fokuserer på den diplomatiske håndtering af billedkriser, særligt kriser der – som Muhammedsagen – udspringer omkring billeder, der ikke på samme måde som pressefotografi og video udspringer af skildringer af ’virkeligheden derude’.

”Vi antager, at der er et andet diplomatisk forhandlingsrum, når der er tale om ikke-dokumentariske billeder. Vi vil undersøge – og teoretisere – om der sker en kumulativ ’billedproces’, hvor diplomater ændrer deres praksis efter store sager som Muhammedsagen,” siger Rebecca Adler-Nissen.

BILLEDUDVÆLGELSE

Lene Hansen fortæller, at billederne i en del af underprojekterne udvælges, fordi de er blevet omdrejningspunkt i internationale kriser og konflikter. Det rejser metodiske udfordringer at identificere, hvordan billeder cirkulerer, og der findes ingen billeddatabaser, som giver én et systematisk datamateriale.

”Man kan godt på ind på Google Images og søge efter billeder,” fortæller Adler-Nissen. ”Men det giver ikke et fuldt overblik over et billedes distribution”.

Lene Hansen tilføjer, at teknologien formodentlig vil udvikle sig i løbet af projektets løbetid, således at billedsporing bliver nemmere. Sker det, kommer der formodentlig en række nye metodiske udfordringer til.

PROJEKTETS RESULTATER OG FREMTIDEN

Projektet startede i januar 2014, og man har ifølge Rebecca Adler-Nissen fået samlet ”det helt rigtige team” bestående af fem internationalt anerkendte IP-forskere. Foruden Lene Hansen og Rebecca Adler-Nissen indgår Michael C. Williams (University of Ottawa), Iver B. Neumann (London School of Economics) og Megan MacKenzie (University of Sydney). Pr. 1. september er der startet to ph.d.-studerende på projektet, Simone Molin Friis og Alexei Tsinovoi.

Konkret har man lovet Forskningsrådet at publicere 10 artikler og 2 bøger i løbet af de fire år, projektet løber. Lene Hansen og Rebecca Adler-Nissen planlægger begge valgfag på Statskundskab, der direkte udspringer af Images and International Security.

”Vi er i en brydningstid, tror jeg,” afslutter Rebecca Adler-Nissen. ”Regeringer og deres udenrigsministerier er ikke gearret til det store billedflow. Selvom de har oprettet Public Diplomacy-indsatser, er de fleste diplomater mest optaget af tekst. Om 20 år vil man se egentlige udenrigspolitiske strategier, som fokuserer på billeder. Derfor er det også et interessant tidspunkt at lave det her projekt på.”

Om forudsigelsen holder stik, og om billeder kommer til at fylde mere i international politik, må tiden vise. I hvert tages nu nogle af de første spadestik mod en bedre forståelse af det visuelle indflydelse på international politik. ♦

Læs mere på www.images.ku.dk

Foto: Anders Sune Berg

Sådan tog værket sig ud, indtil naturens kræfter kombineret med hærværk og tyveri betød, at de to kunstner måtte foretage ændringer.

DEN STORE BILLEDSTORM PÅ STATSKUNDSKAB

Foran Instituttets reception finder man et kæmpemæssigt vægmaleri af kunsterduoen Claus Carstensen og Alfred Friis. Et værk, der har affødt stærke politiske reaktioner, og som tilmed har været udsat for hærværk og tyveri. MED ANDRE ORDs udsending har mødt de to kunstnere.

Af Anders Bencke Nielsen

"Det forhold at der er kastet en håndgranat på Deres bopæl..." Måske denne sætning ringer en klokke? Den er del af den store vægudsmykning, der pryder væggen på Instituttets administrationsgang. En sommerdag i forårssementret mødte MED ANDRE ORDs udsending værket kunstnere, Claus Carstens og Alfred Friis.

Til trods for, at der var blevet læst op på de to kunstnere, var det fuldstændigt gået den udsendes næse forbi, at værket historie byder på både hærværk og tyveri. Og det er måske ikke så underligt, at denne vigtige detalje er glippet. For det er ikke hver dag, man hører om skamfering af kunst i et land som Danmark, hvor den kunstneriske frihed ikke bestrides. Og oven i købet på Institut for Statskundskab?

"Siden værket stod færdigt i 2005, er det undergået en række forandringer. Først blev værket ramt af en omfattende vandskade i juni sidste år. Dernæst sker der det efter Kulturnatten den 11. oktober, at de to valgplakater og det store billede bliver flået ud af værket og efterlader store huller," starter Claus Carstensen vores samtale. Han fortæller videre, at både plakater og billede sad fast med lim og skruer. Der har givetvis været anvendt koblen.

POLITISK MOTIVERET ANGREB?

Hvad mener kunstnerne kan udgøre motivet bag ugeringen?

"Man kan stjæle kunst for at sælge det videre, men det ville hurtigt blive opdaget, hvis man forsøgte sig på en auktion," fortæller Claus Carstensen, og Alfred Friis fortsætter: "Derudover mister plakaterne og billedet også værdi, idet de bliver fjernet og taget ud af værkets helhed."

Ifølge Claus Carstensen er det også usandsynligt, at der er tale om simpelt hærværk.

"Typisk snitter man blot i lærredet eller smadrer det, men her var genstandene flået ud af væggen. Og man har ikke kunnet finde dem på campusområdet. Man kan godt ødelægge det store billede, der måler 180 gange 150 centimeter, men det er ganske upraktisk at bære rundt på i bybilledet. Man har skullet bruge en bil eller lignende for at få det væk."

"Jeg har fået tilsendt urin i et reagensglas, jeg har haft stalkere, og jeg har fået snittet et billede op med en hobbykniv." – Claus Carstensen

Da værket stod færdigt, affødte det debat på de højreorienterede debatfora snaphanen.dk og uriasposten.dk, hvor det blev fremført, at værket kunne tolkes som en opfordring til et politisk attentat.

"Det var blandt andet de to valgplakater i værket, der afstedkom den ganske utvetydige debat og beskyldninger om opfordring til vold. Men selv hvis man forestiller sig, at man spændte slangebøssen på VS valgplakat, ville den slet ikke ramme A. P. Hansens plakater, da den jo ikke sigtede den vej. Desuden er der tale om en slags readymades, da det er valgplakater, vi har fundet i den tilstand, de var i, og brugt dem i værket uden at bearbejde dem," fortæller Claus Carstensen.

Debatten har også sit afsæt i de to sætninger, der indgår i værket. Den første sætning i øverste venstre hjørne lyder: "Det forhold at der er kastet en håndgranat på Deres bopæl..." Og i den næste kan man læse følgende: "...possible storing of supplies of munition of a special kind on the defence areas in Greenland..."

Disse sætninger er taget fra Erik Valeurs *Magtens bog* fra 2002, der blandt andet går bag om den ofte kringledede og uigennemskuelige offentlige magtudøvelse i Danmark.

"Det var Instituttets kunstudvalg, der præsenterede os for 25 sætninger fra *Magtens bog* og spurgte, om vi kunne indarbejde to af dem i det oprindelige værk. Og det kunne vi godt. Disse sætninger har så i kombination med valgplakaterne affødt en fordømmende debat på de to debatfora," udtaler Claus Carstensen.

"Når man læser en sætning som den med håndgranaten, bør alarmklokkerne ringe" – Alfred Friis

På uriasposten.dk og snaphanen.dk skriver en del debattører under pseudonymer, og af flere indlæg fremgår det, at ophavsmanden har sin daglige gang på Institutet.

"Jeg siger ikke, at det er debattører fra de to debatfora, der har vandaliseret værket, men hvis der allerede har været en animositet fra folk, der bevæger sig på Institutet, er det ikke utænkeligt, at motivet er politisk. Det er i al fald mit bedste bud," siger Claus Carstensen.

IDÉEN OM EN BILLEDSTORM

Et helt centralt begreb i forståelsen af værket – både før og efter hændelsen på Kulturnatten – er ikonoklasme, også kaldet billedstorm. En billedstorm er en kamp mod repræsentationer, der foregiver at være gengivelser af virkeligheden eller gengivelser af en ønskværdig virkelighed.

En billedstorm kan have en religiøs, æstetisk, kunstnerisk såvel som politisk baggrund. "Reformationen var stærkt billedstormende," forklarer Claus Carstensen og fortsætter: "Man stormede simpelthen de katolske kirker og fjernede alle billederne".

Ifølge Claus Carstensen ligger værkets to udsagn tæt på idéen om en billedstorm. Det var en af årsagerne til, at netop disse to citater blev udvalgt. De to citater kredser om billedstormens tilintetgørelse af repræsentationer – tilintetgørelsen af noget, der er.

Han forklarer, at citatet med håndgranaten er et uddrag fra en afvisning om asyl i Danmark. Asylansøgeren havde fået kastet en håndgranat på sin bopæl, og det kan ifølge Claus Carstensen tolkes som en slags billedstorm på vedkommendes liv og ejendele. Men det var altså ikke nok til at få asyl. Samtidig henviser den nederste sætning til den altomfattende tilintetgørelse, der kunne have fundet sted, hvis de nukleare våben på Grønland var blevet brugt under Den Kolde Krig. Altså en slags geopolitisk billedstorm. *Fortsættes på side 46*

"Ikonoklasmen var allerede en indarbejdet del af værket, som det så ud inden tyveriet på Kulturnatten, idet skamferingen af den valgplakat, som vi anvendte i værket, var en slags ikonoklasme af politisk natur," fortæller Claus Carstensen, der samtidig fremhæver, at værket har været udsat for to slags billedstorme.

"Der er tale om en billedstorm, dels fra naturens side i form af vandskaden, og dels fra dem, der med en bestemt hensigt fjernede dele af værket. På den måde bliver det også et værk, der strækker sig og udvikler sig over tid."

KUNSTHISTORIEN SPØGER

Idéen om et værk over tid er ikke uden fortilfælde i kunsthistorien. På rådhuset i Chemnitz lavede den tyske kunstner Max Klinger omkring århundredeskiftet en billedudsmykning. Da nazisterne kom til, blev dele af værket erstattet af et mere nazistisk præget billede. Under kommunismen blev dette fjernet, og tilbage stod et stort gråhvidt felt, som man hang et banner over. Efter kommunismens fald blev banneret fjernet, og tilbage var en gråhvid flade, som en slags abstrakt, monokromt maleri frembragt af det tyvende århundrede.

"Ingen har villet dette, men det er opstået gennem tiden," fortæller Claus Carstensen. "Og hvis vi efter hærværket mod vores billede skulle holde fast i den oprindelige idé om en billedstorm, blev vi nødt til at forholde

os til og indarbejde den fysiske vold. Derfor har vi valgt at tage udgangspunkt i de hvide flader, der var tilbage efter tyveriet – ligesom i Chemnitz er der en idé med at fremhæve det hvide."

Ifølge Alfred Friis er det også vigtigt at forstå, at billedstorm som begreb er en af årsagerne til, at de to kunstnere ikke valgte at genetablere det oprindelige værk. "Havde vi genetableret værket, ville vi have tabt diskussionen på gulvet, fordi vi ville ligge under for, at nogen havde ødelagt vægmaleriet. Nu er der nogen, der har påvirket billedet, og vi vælger derfor at gøre aktiv brug af historien. Det er derfor, at dele af værket i dag er hvide pletter."

At de to kunstnere aktivt har indarbejdet Kulturnattens tyveri og hærværk i det nuværende vægmaleri ses ved, at man finder ordet 'Iconoclasm' skrevet i midten af værket. "Dette ord spiller selvfølgelig på det engelske ord 'iconoclasm', men henviser netop til, at der i forbindelse med vores udsmykning har været et sammenstød," udtaler Claus Carstensen.

Og det er ikke første gang, at hans værker har resulteret i mere eller mindre alternative meningsytringer. "Jeg har fået tilsendt urin i et reagensglas, jeg har haft stalkere, og jeg har fået snittet et billede op med en hobbykniv, så det sker da," konstaterer kunstneren nøgternt.

Foto: Anders Sune Berg

Sådan tager det nye værk sig ud efter restaureringen og de ændringer, som kunstnerne har foretaget.

FEJLTOLKNING

Ifølge de to kunstnere skyldes det sammenstød af holdninger til værket, der kom til udtryk på Kulturnatten, en fejltolkning af den store udsmykning på administrationsgangen.

”De har simpelthen tolket værket forkert,” udtaler Alfred Friis. Claus Carstensen tager teten op: ”De tolker udsmykningen som et udsagn, som noget, vi står bag, og som skulle være udtryk for et synspunkt. De har ikke fanget den forskel, der – som det ofte er tilfældet i kunst – eksisterer mellem at sætte et emne til debat og så det at mene hvert enkelt udsagn i værket. De går ganske enkelt fejl af udsigelsessituationen,” siger han og uddyber:

”Der er åbenbart nogen, der har ment, at vi ikke kunne eller burde bruge de motiver på maleriet og valgplakaterne, og derfor har fjernet dem. Og det tager vi så på os. Samtidig forholder vi os til værkets egen historie og kunsthistorien, som den eksempelvis har udfoldet sig i værket i Chemnitz. Den historie, der var i det første værk, er der stadig i dag – blot ikke som nærvær, men i form af et fravær.”

”De to udsagn er en kontekstualisering af det sted, hvor værket er. Uden denne kontesktualisering kunne man ligeså godt, hvad fanden ved jeg, bede dronningen om at udsmykke Institutet, ikke?” – *Claus Carstensen*

PENNEN OG PENSLER

Vandaliseringen af vægmaleriet bunder måske i en politisk fejltolkning. Men hvordan er billedet egentlig tænkt at påvirke beskueren? Og er der et særligt budskab i værket, som kunstneren kan udtrykke bedre med penslen, end statskundskaberne kan med pennen?

”Altså, når man læser en sætning som den med håndgraten, bør alarmklokkerne ringe. Man oplever nogle krakeleringer i sproget, og her er det vores håb, at man som forbipasserende begynder at gøre sig nogle tanker om de udsagn, værket præsenterer,” lægger Alfred Friis ud.

Udsagnet kan læses som et udtryk for den absurditet, der kan præge magtsproget, når det offentlige fælder dom over individet. Claus Carstensen forklarer, at man netop her kan se, at værket har en relation til Institut for Statskundskab.

”Med værket udnytter vi det spillerum, der er et sted som dette, hvor man tænker over statens rolle og stilte spørgsmål. De to udsagn er en kontekstualisering af

det sted, hvor værket er. Uden denne kontekstualisering kunne man ligeså godt, hvad fanden ved jeg, bede dronningen om at udsmykke Institutet, ikke?”

Ifølge Claus Carstensen kan værket ses som ikonklassens modsætning; der er tale om et visuelt overbud. ”Jeg tror ikke, at folk går forbi værket uden at gemme det et sted i hjernens billedarkiv. Og jeg er bange, at der bliver fældet en masse smagsdomme over det, og det skyldes nok også værkets voldsomhed.”

På Institut for Statskundskab er vi glade for klar besked, og vi vil gerne kende tekstens pointe, før vi har vendt første side. Men er det en mulighed med dette værk?

”Langt hen ad vejen er budskabet, at der ikke er et konkret budskab. Det hele handler om udsagn, visuelle som sproglige, der ikke bliver besvaret, men derimod stilles som spørgsmål. Og kunst handler jo ofte om at stille flere spørgsmål, end man får svar,” svarer Claus Carstensen på den udsendtes ledende spørgsmål.

KUNSTEN OG DE STORE STATSMÆND

Ifølge de to kunstnere præger evnen til at tænke abstrakt og kunne begå sig i et kunstnerisk sprog også nogle af historiens store statsmænd.

”På trods af at være konservativ krigsminister modtog Winston Churchill Nobelprisen i litteratur, og den tidligere franske kulturminister, Malraux, var en fremragende skribent. Institut for Statskundskab ville med sikkerhed udklække bedre politikere, hvis man også underviste i den kunst, det er at tænke i kunst,” siger Claus Carstensen.

Og han afslutter: ”Vores værk trækker meget på kunsthistorien, og vi forlanger ikke, at folk skal kende kunsthistorien forfra og bagfra. Men samtidig gør det ikke noget, at man som studerende bliver lidt dannet hen ad vejen. Det er jo også derfor, I er her.” ♦

Fra MED ANDRE ORDs side skal der lyde en kraftig opfordring til at dvæle et øjeblik ved vægmaleriet, næste gang man bevæger sig forbi Instituttets reception (4.2.02). Desuden vil der inden jul blive sat en ny glasplade op, der beskriver værkets udvikling og fortolkning over tid.

Hvis du ligger inde med information om hændelsen på Kulturnatten, hvor to valgplakater og et billede blev fjernet fra værket, er vi på redaktionen meget interesseret i at høre fra dig.

Du kan kontakte os på mao@ifs.ku.dk.

Foto: Christoffer Augustinus Vedsted

EFTER REVOLUTIONEN

Aldrig før har FN observeret så mange katastrofer, som der er lige nu. Medierne har knapt udsendt en reporter, før verdens øjne hviler på en ny krise. Christoffer Augustinus Vedsted var i foråret udsendt som valgobservatør i det konfliktplagede Ukraine. Han beretter her om sine oplevelser.

Af Christoffer Augustinus Vedsted

Den politiske og militære situation i Ukraine er under konstant udvikling og forandring. Siden konflikten i landet for alvor fandt vej til alverdens overskrifter i slutningen af 2013, har tilstanden ændret sig næsten ugentligt.

Det er slutningen af maj i år, og jeg har for en stund vendt synopsiseksaminer, sort kaffe og CSS' lyserøde kirsebærtræer ryggen og er draget mod Østeuropas sorte får og den vestlige verdens hovedpine: Ukraine. I den næste uges tid er jeg valgobservatør til præsidentvalget for at dokumentere, om stemmeafgivelserne foregår fredeligt, fair og frit i landet, der udgør Europas østlige grænse. For mens EU's 400 mio. stemmeberettigede borgere går til valgurnerne for at sammensætte et nyt Europaparlament, skal Ukraines befolkning stemme til det nær ved vigtigste valg siden landets selvstændighed i 1991. Med Hal Kochske demokratiidealer, mit navn på Udenrigsministeriets danskerliste og en nyttegnet rejseforsikring fra DJØF gemt godt væk i Fjällräven, er jeg nem at spotte – jeg er nemlig en statskundskaber i felten.

MAIDAN-BEVÆGELSEN

Før jeg kan observere de demokratiske processer i forbindelse med præsidentvalget, bliver jeg nødt til at forstå den politiske, humanitære og militære situation, som Ukraine står i. Menneskerettighedsaktivister, journalister og politiske eksperter i Kijev tilbyder i forbindelse med missionen deres hjælp og oplydser kort omstændighederne: Krisen begyndte i efteråret 2013, da den daværende regering afviste at underskrive en handels- og værdiaftale mellem Ukraine og EU. Derfra tog udviklingen fart. Primært unge studerende gik på gaden i protest mod regeringens korruption. De havde et krav om social retfærdighed samt et ønske om at vende landets fremtid væk fra Rusland og mod Europa. Kulissen for protesterne var Maidan-pladsen i det centrale Kijev, som hurtigt blev både kamp- og teltplads for tusinder af demonstranter.

Jeg lander i Kijev en sen aften i maj. Efter et par forvirrende timer i den ukrainske undergrundsbane træder jeg ud på Maidan. Med det samme bliver jeg overvældet af røg og en karakteristisk stærk lugt af brændt gummi. Mænd i militæruniformer slæber rundt på geværer og øl, og stemningen på pladsen er både anspændt og opstemt. Bildæk og væltede indkøbsvogne ligger i flere meters højde som barrikader hen over vejene, og inde fra de mange telte, som har huset demonstranter i over et halvt år, lyder der stemmer og høj musik. Kækt sagt ligner pladsen Roskilde Festivals campingområde natten efter sidste koncert på Orange Scene. Om morgenen, da jeg bliver spurgt af to personer iklædt Minnie Mouse-kostumer, om jeg vil betale for et "selfie" med dem, bliver det klart for mig, at revolutionspladsen, som jeg kendte den fra pressebilleder, har forandret sig markant. Kulissen er i bogstaveligste forstand blevet tilvoliseret.

"Et enkelt sted oplever jeg personligt, at et medlem af en lokal valgkommission trækker en pistol for at forhindre min observation" – Christoffer Augustinus Vedsted

Kampene på pladsen kulminerede mellem december og februar, hvor regeringstropper tørnede sammen med over 300.000 demonstrerende. Siden da har Maidan-bevægelsen ændret sig, fortæller Tymur Beder nichesk mig. Han fungerede som journalist under de værste uroligheder. Under bevægelsens højdepunkt blev ingeniørstuderende brugt til at bygge katapulter til de molotovcocktails, der blev affyret mod politistyrkerne.

Fortsættes på side 50

Nu har de studerende forladt pladsen, og den befolkes primært af mænd fra ukrainske landdistrikter, som har dannet militære selvforsvarsenheder. Druk, stoffer og politisk håbløshed er blevet den primære drivkraft på pladsen, beretter han dramatisk.

”Bildæk og væltede indkøbsvogne ligger i flere meters højde som barrikader hen over vejene, og inde fra de mange telte, som har huset demonstranter i over et halvt år, lyder der stemmer og høj musik” – *Christoffer Augustinus Vedsted*

Senere mødes jeg også med den danske ambassadør i Ukraine, Merete Juhl, som overtog posten i 2013. Hun er en træt kvinde, da vi mødes få dage inden valget. Siden slutningen af sidste år har ambassaden befundet sig i en grad af undtagelsestilstand, og arbejdet trætter alle ansatte. Jeg spørger ind til, hvordan hun ser fremtiden for Ukraine, og prompte svarer hun: ”Jeg ser på fremtiden med optimistisk pessimisme.” Hvad denne poetiske og i grunden kontradiktoriske ordkonstellation betyder, er jeg lidt usikker på, men at den er sagt af en øvet diplomat fremstår tydeligt.

VALGETS LEGITIMITET

Den store valgdag forløber relativt fredeligt. Ekspert har forud for dagen frygtet uroligheder og medfølgende ustabilitet, men i Kijev udebliver både demonstrationer og systematisk valgsvindel. Til gengæld beretter observatører, at der på Krim og i regionerne omkring Donetsk og Lugansk ikke bliver afholdt valg. For oprørsgrupper blokerer alle indgange til valgstederne. Dermed er mere end fire millioner ukrainere afholdt fra at stemme – et tal så højt, at det i sig selv gør valgets legitimitet tvivlsom. På de steder, hvor der er uregelmæssigheder, skyldes det, at hverken de valgtilfordnede eller borgerne har stort kendskab til ukrainsk valglov. Dermed opstår der utilsigtet svindel.

Enkelte steder er der uroligheder på og omkring valgstederne, som typisk skyldes, at tilhængere af det højrenationalistiske parti, Pravy Sektor, kommer i håndgemæng med politiske modstandere. Et enkelt sted oplever jeg personligt, at et medlem af en lokal valgkommission trækker en pistol for at forhindre min observation. Dette er selvfølgelig ikke repræsentativt for stemningen på alle valgsteder, men skal ses som et udtryk for, hvor ustabil en ramme valget forløber i.

Trods disse problematikker udsender OSCE dagen efter en erklæring om, at valget i et større perspektiv er afviklet legitimt og i overensstemmelse med internationale forpligtelser.

NÅR RØGEN LETTER

Maidan-pladsen har under og efter revolutionen tiltrukket både kunstnere, aktivister og sociologer. For, når man får etableret så tydeligt et symbol på en revolutionær bevægelse, som pladsen endte med at blive, hvad sker der så med symbolet, når røgen letter og genopbygningen starter? De sidste telte er ved redaktionens deadline pillet ned, og den nyvalgte præsident, chokoladekongen, som han kaldes i folkemunde, har allerede påbegyndt reformarbejdet i forsøget på at samle nationen igen. De mange selvbestaltede militærgrupper er rejst hjem til landsbyerne, og de (borger)krigslignende tilstande i Østukraine har yderligere punkteret oprørsstemningen på pladsen.

Og det er lige præcis til Østukraine, at konfliktens epicenter er rykket hen, siden de store demonstrationer i Kijev sidste vinter. Pro-russiske separatister har eftersigende nedskudt et kommercielt fly, og NATO melder om mere end 1000 russiske soldaters tilstedeværelse i regionen. Netop NATO har besluttet at udstationere en hær i Polen og de baltiske lande som en advarsel til Rusland, der har svaret igen med en venlig påmindelse om sine atomvåbenkapaciteter.

Meget tyder på, at den status quo i europæisk magtbalance, der har været siden afslutningen på den kolde krig, er bragt til ende, og at den største sikkerhedspolitiske krise i Europa siden 1989 udfolder sig for øjnene af os. Denne konflikt synes dog ikke lige så alarmerende som den i sidste halvdel af det forrige århundrede, der mere end noget andet var en krig mellem ideologier. Brydningen i magtsystemet, vi ser nu, er langt fra slut, og med den hastighed, hvormed konflikten udvikler sig, er der med al sandsynlighed sket meget fra denne artikels deadline, til du sidder med det frisktrykte magasin i hånden.

Situationen i Ukraine ser altså ikke ud til at ende foreløbigt, men det rolige præsidentvalg og en forhåbentlig forestående fredsftale mellem Rusland og Ukraine kan være begyndelsen på enden af dette sorte kapitel i østeuropæisk historie. Måske har den danske ambassadør ret. Jeg ser også på fremtiden med optimistisk pessimisme. ♦

Christoffer var i Ukraine i maj 2014 på valgobservationsmission udsendt af den danske organisation SILBA.

Når vi
 Mogadishu-skyder
 ham to
 kugler i brystet og så SLUKKER
 for ham med den
 sidste lige midt i
 synet gør vi det for
 menneskerettigheder ifølge
 medier dræber
 vi ikke men skal
 gradvist eskalerende skade-
 påvirkende mest muligt
 humant
 overbevise dem om vores
 gode
 intentioner måske
 gir det mening
 bag et medietrænet helt negle-
 tækklippet skrivebord giv mig
 til hver en tid hellere en
 enlig ærlig
 uøkologisk morder!
 gift!

- Mikkel Brixvold

"De soldater, der kommer hjem med grimme ting i bagagen, bliver mødt af en offentlighed, der slet ikke har et sprog, der gør, at den kan forholde sig til dem eller det, de har været igennem." Sådan sagde manden bag linjerne ovenfor, Mikkel Brixvold, i et interview med Information op til udgivelsen af sin digtsamling *Så efterlades alt flæskende* (2014). Oplevelsen af ikke at have et sprog, når man vender tilbage fra krigen, er i høj grad (også) hans egen. Han var udsendt som en del af det danske frømandskorps' specialstyrker i Irak, og da han kom tilbage til Danmark, slog det ham, hvor sky offentligheden er, når der skal tales om det at slå ihjel.

Ifølge Brixvold vil store dele af den danske offentlighed kun acceptere, at vi går i krig, fordi den tror på "historien om, at danske soldater er gjort af et helt specielt stærkt moralsk stof". Den tror, at soldaterne "[l]igesom ridderne af det runde bord udstår alt med en distingveret og analytisk omsorgsfuld kærlig attitude." Det er derfor, at vores politikere bliver rigeligt forargede, når der offentliggøres en video af amerikanske soldater, som tisser på ligene af afghanske bønder, de lige har dræbt: Vi kan forholde os til det væmmeligt fornedrende i at urinere på de døde, men vi afstår fra at tage stilling til det egentligt væmmelige: At slå ihjel.

Denne analyse udfolder han med skarp og talentfuld pen i kronikken *Tis og kugler* fra 2012, som bør læses af enhver med interesse for et poleret og sminkesikkert (medie)billede af krig og ej heller det velfriserede Vesterbro, han vender hjem til. Således er opfordringen givet til at krydre studiets frodige skrivebordsteori med en talende aktørs egne beretninger. Her er et menneske, og hør hvad det siger.

--

Så efterlades alt flæskende kan læses som en kontant portion førstehåndsempiri fra en soldat i felten, der ikke har meget til overs for et poleret og sminkesikkert (medie)billede af krig og ej heller det velfriserede Vesterbro, han vender hjem til. Således er opfordringen givet til at krydre studiets frodige skrivebordsteori med en talende aktørs egne beretninger. Her er et menneske, og hør hvad det siger.

--

* Digtet stammer fra Mikkel Brixvolds digtsamling *Så efterlades alt flæskende*, der udkom på Lindhart & Ringhof i juni 2014. 62 sider. Pris: 199,95 kr. Digtet er bragt med tilladelse fra forlaget.

* Kronikken *Tis og kugler* kan findes på Informations hjemmeside: <http://www.information.dk/290917>

- Følgetekst af Philip Larsen

NSH